

duhovno življenje

*Blagoslovljene velikonočne praznike,
globoko osebno doživetje
in lepo praznovanje velikonočne skrivnosti
vam želi
Duhovno življenje*

DA BO SPOMIN ŽIV!

MILAN MAGISTER

Kdo je ta duhovnik, ki se sklanja in pobira liste gumijevca na dvorišču Slovenske hiše; ki osebno postreže zajtrk fantom; ki pusti žlico ob napol praznem krožniku juhe in odhiti v bolnišnico previdevat rojaka, ki je v smrtni nevarnosti; ki pa tudi dostojanstveno in brezhibno pozdravlja hrvaškega kardinala dr. Kuharića ob njegovem obisku Slovenske hiše?

Ta duhovnik je bil dr. Alojzij Starc, delegat za slovenske dušne pastirje v Argentini, katerega prvo obletnico smrti se spominjamo letos.

V njegovi bližini si čutil, kako resno sprejema Jezusov nauk, naj bodo njegovi apostoli v službi človeka; kako se trudi za ponižnost in skromnost; kako mu je največja skrb reševati duše pred večnim pogubljenjem; kako mora častno in odgovorno predstavljati našo versko skupnost v Argentini.

V drugi svetovni vojni, zlasti pa ob njenem koncu, so se pota posameznih Slovencev nenadoma obrnila v smer, ki jih je le malokdo ali nihče pričakoval. Tudi marsikateri duhovniški poklic je bil spočet ob trpljenju in zaradi trpljenja našega naroda. Pokojni dr. Starc se je zanj odločil v begunskem taborišču v italijanski Senigaliji, kjer je maturiral na slovenski begunski gimnaziji. Bogoslovje je doštudiral v argentinskem Adroguēju skupaj z drugimi slovenskimi bogoslovci. Posvečen je bil 29. novembra 1953 v svojem osemindvajsetem letu starosti. Takoj je bil pritegnjen v dušno pastirstvo za rojake v Argentini, obenem pa se je začel pripravljati za doktorat, ki ga je kot zadnji uspešno končal na slovenski bogoslovni fakulteti v Adroguēju pri Buenos Airesu.

V spoštljivem in ljubečem odnosu do svojega nadrejenega, msgr. Antona Oreharja, in v sodelovanju z drugimi slovenskimi dušnimi pastirji

v Argentini, od katerih je bilo več njegovih sošolcev iz adrogujejskega semenišča, je zorel v izseljenskega duhovnika.

Njegovo 40-letno duhovništvo je bilo neprenehoma posvečeno rojakom v Argentini, čeprav je za svoje vzdrževanje oskrboval tudi argentinski zavod za onemogle. Ves njegov delovni dan, zlasti potem, ko je postal po smrti msgr. Antona Oreharja delegat, je bil odmerjen slovenski verski skupnosti. Predan ji je bil z vsem svojim srcem. To predanost je izžareval in vsi rojaki, zlasti pa javni delavci vseh vrst, so to v njegovi bližini občutili.

Kot izseljenski duhovnik, ki je ob vsakdanjem delu do dna spoznaval težave življenja rojakov, je videl, da je zveličanje njemu zaupanih duš v veliki meri odvisno od močno povezane verske skupnosti. V povezanosti je videl možnost, da se uspehi njegovega dela pomnože s sodelovanjem vernikov na stalen in reden način.

Rednost, točnost in stanovitnost skupaj z zelo veliko mero potrpljivosti so bile kreposti, ki jih je

PRELAT DR. ALOJZIJ STARC
delegat slovenskih dušnih pastirjev v Argentini

Rojen 19. junija 1926 v Žlebiču, posvečen v duhovnika 29. novembra 1953 v La Plati, umrl 27. aprila 1994 v Buenos Airesu.

zavestno gojil. Zato je bila njegova beseda in obljuba zanesljiva. Tudi se ni prepuščal trenutnim vzgibom in lepim zamislim, saj jih je v svojem dušnopastirskem delovanju videl vse preveč vzcveteti in hitro oveneti. Za vsako novo zamisel je zahteval od predlagavca načrt, kako, s kakšnimi sredstvi in kdo jo bo izvedel. Sprejemljiv je bil za novo, a vedno je novo dal najprej pod lečo cerkvenega nauka in dejanskih možnosti izpeljave.

Težave in položaj naše verske skupnosti je doživljal v vseh potankostih. Tudi svoje bolezni je občutil zadnja leta vse huje. Vedno je v svojih pridigah spodbujal k veri, upanju in ljubezni; v zadnjih letih življenja pa je neprestano budil k optimizmu in zaupanju v Boga in njegove načrte. Zato je tudi priporočal, da se skupno zatekamo k mučencu Lojzetu Grozdetu. Kot globok poznavalec skromnosti sil, življenjskega osipa in bolečih odhajanj, pa tudi zaskrbljen, „da ne (bi) kaka grenka korenina pognala ter delala nadloge in bi se jih mnogo po njej okužilo“ — kakor je že pisal sv. Pavel — je bolj in bolj opozarjal na potrebnost

Slovenska komunistična partija — NA ZATOŽNI KLOPI

LOJZE KUKOVICA

Ob petdesetletnici konca vojne se bodo vršile spominske proslave po vseh deželah, ki so bile tako ali drugače žrtve tega svetovnega spopada. Tudi pri nas v Sloveniji se pripravljajo slavlja v tem smislu. Žal, pri nas to proslavljanje ne bo izraz splošnega in čistega veselja. Konec vojne je pri nas namreč sovpadel z začetkom komunističnega totalitarnega režima, pod katerim je potem Slovenija trpela več kot 45 let. Trpela, pravim, kajti komunizem je pri nas povzročil mnogo, premnogo hudega. Bilo je to najbolj temno obdobje naše zgodovine. Šele sedaj, ko smo spet zaživel v svobodi, ugotavljamo v vsej grozoti, kako težke posledice je komunistični vihar pustil za seboj. Žive priče te resničnosti so vsak dan novi spomeniki na čast nedolžnim žrtvam komunizma. Kdo bo pa pretehtal vse duhovno razdejanje, ki nam

ga je povzročil?

Če je leto 1995 priložnost, da obhajamo petdesetletnico konca vojne in propada nacizma, se mi zdi, da je prišel čas, da posadimo na javno zatožno klop krivca naše narodne tragedije, ki se ni začela šele ob koncu vojne, temveč že z dnem, ko so nas osne sil na cvetno nedeljo 1941 napadle in ko je med okupacijo Komunistična partija Slovenije začela boj za oblast v naši domovini. Na zatožni klopi sedi torej Komunistična partija Slovenije, obtožnica pa se glasi:

1. Obtožuje se Komunistično partijo, da je sredi okupacije slovenske zemlje po osnih silah začela revolucijo za prevzem oblasti in poznejšo ideološko, politično in socialno preuredbo slovenskega narodnega življenja v smislu marksistično-leninistične ideologije. KPS se je torej hotela polastiti s

silo politične oblasti. Ta poskus je bilo osnovno protipravno dejanje, ki ga je KPS zagrešila in ki daje protipraven značaj tudi vsemu, kar je po prevzemu oblasti stranka zagrešila proti svojemu narodu. Kršeno je bilo naravno pravo, ki prepoveduje vsak nasilen preobrat obstoječega političnega sistema in reda. Komunistični poskus je kršil tudi naše tedaj obstoječe zakonito demokratično urejeno politično življenje, po čigar pravilih so vladale narod tiste stranke, katerim je narod to nalogo poveril. KPS ni imela niti najmanjše pravice, da bi to narodovo voljo, izraženo na svobodnih volitvah, poteptala. In prav to je storila. Ker ni mogla priti na oblast po demokratični poti — saj je bila ves čas našega političnega življenja ena najbolj nepomembnih in neznatnih političnih strank — se je tako proti volji večine naroda

močnega zaupanja v božjo Previdnost in pokornost njenim nameram.

Dr. Alojzij Starc je iskreno spoštoval škofa dr. Gregorija Rožmana in delegata msgr. Antona Oreharja, ker sta bila resnično vse svoje življenje zavezana slovenski emigraciji in svojemu narodu, goreča in delovna duhovnika katoliške Cerkve, ustvarjalca in usmerjevalca duhovnosti svojih vernikov. Dajal jim je čast ob vsaki priložnosti v zavesti, da je spomin nanju dragocen delež naše duhovne dediščine, ki jo naj emigrantski rodovi izročajo naprej. S svojim spoštovanjem prednikov in s svojo lastno žrtvijo za naš rod na argentinski zemlji je tudi on vstopil v vrsto spoštovanja, spomina in posnemanja vrednih slovenskih mož. ●

Pokojni Alojzij Starc na družinskem nagrobniku v rojstnem Žlebiču.

hotela polastiti oblasti s silo. To je njena zgodovinska krivda. Proti narodovi volji je hotela nam Slovincem vsiliti nov politični, socialni in kulturni sistem, ki ga je narod v velikanski večini zavračal kot popolnoma tujega njegovi veri in kulturni biti.

2. KPS je nadalje obtožena obteževalne okoliščine, da je za svoj revolucionarni poskus izrabila čas, ko je bila Slovenija od narodnega sovražnika okupirana. Narod se temu komunističnemu poskusu ni mogel učinkovito upreti. To, kar bi bilo v mirnih časih nemogoče, namreč da bi revolucija uspela, je pod videzom „Osvobodilne fronte“ postalo možno. To je posebna obteževalna okoliščina revolucionarnega poskusa, za katerega je KPS narodu odgovorna. Zlorabiti čas narodove nesreče, napasti narod, ko je bil zvezanih rok, v korist strankarsko sebičnih namenov, je še posebej ogabno in nizkotno. S tem dejanjem je KPS pokazala ves cinični prezir do narodove volje. Začeti revolucijo, ko je narod trpel pod tujčevo peto! Nič ni bilo mar KPS, ko je morala predvideti in je tudi predvidela, da bo vsak oborožen poskus na okupiranem ozemlju Slovincem sovražnega okupatorja nagnal k ukrepu, ki bodo trpljenje ljudi še povečali. To se je seveda tudi resnično zgodilo. A kaj je to brigalo KPS? Ni ji bilo mar resnične narodove blaginje, njej je šlo le za dosego njenega cilja: oblast. Oblast za vsako ceno, tudi za ceno nedolžnih življenj in groznega trpljenja, ki je narod dejansko tudi zadelo. Ne samo predvidevati je morala vse to, morda je to celo hotela, ker je pač tako izzvala represalije okupatorja in spravila ljudi v pravi obup, iz katerega si premnogi niso znali drugače pomagati, kot da so ušli k partizanom v gozdove.

3. KPS nadalje teži obtožba, da je načrtno in zlobno skrivala svoje resnične namene s tako imenovano Osvobodilno fronto. Partizanski podvig je prikazala narodu kot patriotski boj za osvoboditev Slovincem izpod okupatorjeve oblasti. Tudi če bi res šlo za osvoboditev naroda, bi bil takšen podvig v pričetku vojne vihrine in v naših razmerah praktično samomorilni poskus. Nihče ni imel tedaj pravice skli-

cati narod na oborožen upor, ker bi ta ne imel najmanjšega upanja na uspeh. Naš mali slovenski narod je ta sklep KPS vrgel še hujšemu trpljenju nasproti, kot ga je povzročila že okupacija sama. Toda Osvobodilna fronta ni bila patriotski podvig naroda proti okupatorju. KPS je narod varala. KPS je šlo le za komunistično revolucijo, neposredno za prevzem oblasti. To je bilo tisočkrat dokazano in tudi priznано. To varanje in laganje je imelo žal svoje velike uspehe. Kdo od zavednih Slovincem si ni želel, da naš narod spet postane svoboden, da stresemo raz sebe tuji jarem? Laž in prevara je poštenemu človeku tuja, po komunistični ideologiji pa to ni tako. Zanj je dobro vsako sredstvo, ki je učinkovito za dosego cilja. Pa naj gre za laž, prevaro, izdajo ali umor. Po tem načelu je vrgla KPS med narod krilatico o osvobodilnem boju, ko je šlo v resnici za komunistično revolucijo. Žal je lažna propaganda

mnoge res prevarala in jih speljala v gozdove med njihove borce. Sicer so mnogi po tem, kar so tam videli in slišali, prav kmalu spoznali, da so bili prevarani. Nekaterim je uspelo pobegniti, ko so videli, za kaj gre. Drugi so se nekako vdali v usodo, ki je niso mogli več spremeniti. Na zunaj so bili v njihovih vrstah, po srcu so bili njihovi nasprotniki. Premnogi so šelí po vojni, zlasti potem, ko so zvedeli za grozovitosti, ki so jih partizani počenjali že med vojno, še bolj papo njenem koncu, spoznali svojo usodno zmoto. Ni jim preostalo drugega, kot da so molčali. Vsa-

oblasti po vojni, posebej še vsak poskus odkrivanja njih zločinov, bi jih lahko stalo življenje ali pa dolgo ječo in marginacijo.

KPS je tako zagrešila proti narodu pravo veleizdajstvo. Potegnila ga je v najhujše trpljenje pod lažnim geslom osvobodilnega boja. Tako je KPS vzročno kriva vseh protinarodnih ukrepov in divjanja okupatorja, ki ga ne bi počenjal nad narodom, ko bi OF ne bilo. Streljanje stotine talcev, koncentracijska taborišča, konfinacije ljudi in požiganje naših vasi in vse ostalo strahotno trpljenje, ki ga je prizadel okupator našemu ljudstvu, gre na račun KPS, ki je okupatorja vedé in hoté izzvala. Vse lažje bi Slovenci preživeli dobo okupacije, če s svojim nastopom OF ne bi podžigala sovraštva do okupatorja in okupatorjevega sovraštva do nas Slovincem.

OF in NOB in vse ostale podobne značke so lažne in krivične. Narod

2. julija 1994 je bilo blagoslovljeno znamenje v spomin pomorjenih in zamolčanih ob ježenski farni cerkvi. Na njem so imena 24 žrtev komunizma iz Ježice, Savelj in Kleč.

mora zahtevati, da se komunistična medvojna revolucija označi z imenom, ki ji edino pristoji: komunistična revolucija. Čas je, da se OF in NOB-u sname z obraza lažna maska in se jih poimenuje, kar so v resnici bile. Če so se partizani kdaj spopadli z okupatorjem, je bilo to proti namenu, ne načrtno, ali pa le zato, da bi od njih dobili orožje ali pa da bi ljudi prestrašili pred predvidenimi okupatorjevimi represalijami in jih tako spravili v gozdove. OF nam niti za en dan ni skrajšala tuje okupacije, samo brezkoristno nam jo je tragično poslabšala.

4. KPS je nadalje obtožena za neštevilna slovenska življenja, ki jih je terjala od nje zasnovana, začeta in vodená tako imenovana osvobodilna borba. Nad tisoč nedolžnih ljudi ima na vesti KPS, pobitih, še predno se je pojavil prvi oboroženi odpor proti OF s strani ogroženega ljudstva. Nihče še ni klical na odgovor KPS za te pobite ljudi, nikdar KPS še ni povedala, zakaj jih je pobila in od kod si je lastila to pravico. In koliko nedolžnih življenj je potem zahtevala komunistična revolucionarna borba! Zlasti še pri protikomunistih, kajti napadeni narod se je začel braniti. Tako je završal po krivdi KPS po Sloveniji bratomorni boj, zlobni vihar, ki je podiral življenja, mlada in stara, v boju in izven boja. V koncentracijskih taboriščih, kjer so iztrdani ljudje od lakote in vsega hudega umirali v stotinah in tisočih. Demon ubijanja se je polastil KPS. Podivjano se je mučilo in ubijalo. Največkrat celó brez najmanjšega videza kakšnega sodnega procesa. KPS je odgovorna tudi za vso materialno škodo, ki je bila neposredno povzročena od OF ali pa je bila izzvana od okupatorja. Še hujše — če je sploh mogoče škodo med seboj primerjati — pa teži KPS sovraštvo, ki ga je zanelo med Slovenci, ko je sprla brata z bratom. V miru in civiliziranem sožitju smo Slovenci živeli med seboj, dokler se ni pojavila med nami OF. Razdelili so narod na dva tabora, načrtno in zlohotno. V družine, vasi in mesta so zanesli razdvojenost, spor, sovraštvo in maščevalnost. Hujškala je brata zoper brata, zastrupila je du-

hovno ozračje na Slovenskem. Premnoge je prevarala s „tujo učenostjo“, ukradla jim je iz srca krščansko vero in z lažno propagando podirala vse, kar je bilo Slovincem do tedaj sveto in drago. To razdiralno početje je zaoralo tako globoko med nas, da še sedaj, 50 let po koncu vojne, nismo našli poti do medsebojne sprave in prijateljstva. Preveč je bilo vsajenega v srca Slovencev sovraštva, mržnje, nestrpnosti. Le počasi se rane celijo, morda bodo izginile šele, ko bodo vstale na naših tleh nove generacije, daleč od viharov tistih tragičnih dob. Za vse to obtožujemo KPS.

5. Obtožujemo nadalje KPS za strahoten genocid, ki ga je izvršila že po končani vojni nad približno 12.000 domobranci in stotinami civilnih ljudi. To množično ubijanje, pogosto po dolgem predhodnem mučenju, nima primere v slovenski zgodovini. Če se ne bi bilo to zgodilo, bi človek mislil, da vsaj med nami kaj takega ni bilo mogoče. Celó v moderni zgodovini narodov je težko najti kaj podobnega. Vse sovraštvo, vcepljano ves čas revolucije, je rodilo svoj pošastni sad. Brat je zvezanega in zmučenega brata streljal v stotinah, v tisočih. Ujete in zvijačno predane, brez sodbe, brez naj-

manjše možnosti obrambe. Kaj takega nima imena, je nedoumljivo. Je nekaj satanskega v tem početju. Spominja na zmagovalce rimskih vojskovodij, ko so po zmagah nad sovražniki v triumfalnem sprevodu vodili po Rimu ujete premagane in nekatere od njih tudi kruto umorili. Toda od tistega časa je preteklo skoro dva tisoč let, krščanskih let. Kako globoko smo padli krščanski Slovenci! Ta zločin je tako strašen, da se ga bodo z grozo spominjali slovenski rodovi, dokler bodo Slovenci živeli na tej naši mučeniški zemlji. Če bi mislili po pogansko, bi rekli, da za ta greh ni odpuščanja. Pa ne smemo in nečemo tako govoriti, a nič manj ni res, da ta kajnovski greh kliče z zemlje do neba in bo klical, dokler se tem nedolžnim žrtvam ne bo dalo zadoščenje, kolikor se jim sploh more dati. A to niso bili edini. Nešteto je drugih, ki so v dolgih letih režima bili obsojeni na težke zaporne kazni samo zato, ker so bili njegovi nasprotniki, ki so bili pometani iz služb, ki jim je bilo onemogočeno priti do določenih mest, do višjih šol in podobno. Zlasti je kriva KPS za vse sovraštvo in maščevalnost, ki jih je načrtno vcepljala mlademu rodu in tako zastrupljala narodovo srce.

6. KPS teži nadalje obtožba za

Cerkev v Žužemberku na Dolenjskem, potem ko so jo partizani 4. maja 1944 „osvobodili“.

nečloveško ravnanje, zakriviljeno s tem, da je skozi več kot 45 let bojazljivo skrivala resnico o množičnem pokolu domobrancev in ostalih žrtev zlasti ob koncu vojne, hkrati pa sramotila spomin svojih nasprotnikov s kleveto izdajalcev. Neizmerni žalosti in trpljenju svojcev so partizani povzročili še novo, naravnost sadično trpljenje, ko so jim trdovratno zamolčevali usodo njihovih dragih. Ne samo, da niso obvestili svojcev o tem, kar so storili, da bi jih tako rešili moreče negotovosti. Nasprotno, krčevito so zakrivali in tajili resnico še tudi potem, ko je ta začela pronicati na dan. Že samo poizvedovanje po osumljeni usodi svojcev je bilo smatrano za zločin. In to do konca, več kot 45 let! Vse kaže, da je bil zagrešeni zločin tudi za njihovo vest pretežak, zato so ga hoteli z vsemi sredstvi potiskati v pozabo. Prav kot pravi Sveto pismo: „Kdor dela hudo, sovraži luč in ne pride k luči, da se ne bi pokazala njegova dela“ (Jn 3, 20). Po vojni je KPS priredila množico političnih javnih kazenskih postopkov, ki so bili v večini seveda tudi krivični, a jih vsaj skrivali niso. Omenjeni množični pokol pa so zakrivali ne le pred javnostjo, temveč tudi pred svojci žrtev. Niso jim privoščili vednosti o tem, kje so bili pobiti, kje so bili pokopani. Niso jim dali možnosti, da bi poromali na njihove grobove ali pa da bi jim dali krščanski pogreb. Najbolj osnovna človeška pieteteta zahteva, da se vsaj mrtvim daje spodoben pokop. Ko je Herod dal zločinsko obglaviti Janeza Krstnika, ni

zabil, da so prišli njegovi učenci in poskrbeli za njegov pokop. Le KPS ni pokazala najmanjše pietete do mrtvih nasprotnikov. Ni jim bilo zadosti, da so jim, nedolžnim, vzeli življenje, kaznovali so še njihove svojce z molkom o njihovi smrti in o kraju, kamor so zmetali njihova trupla. Žal še danes demokratično izvoljena vlada ni popravila te krivice. Do danes ni bil objavljen seznam pobitih, ne kraj, kjer mrtvi ležijo, kljub temu, da je bila dana slovesna tozadevna obljuba.

7. Obtožena pa je KPS tudi za vso fizično, kulturno, versko in moralno nasilje in nestrpnost, ki ga je komunistični režim skozi desetletja izvajal nad našim narodom. Z vsemi razpoložljivimi sredstvi — in vsa je imel v roki — je skušal nasilno narediti iz Slovencev nov lik človeka. Bog je ustvaril človeka po svoji podobi in sličnosti, komunizem je tega človeka hotel preustvariti po svoji podobi, nasprotni božji. Vcepljali so jim, zlasti mladim, nov pogled na svet, popolnoma nasproten najosnovnejšim načelom naravnega reda. Črednega človeka so hoteli ustvariti, človeka, ki bi ne mislil več s svojim razumom in bi se ne odločal več svobodno. Umnega robota so hoteli ustvariti, brez lastnih misli in lastnih odločitev. Niso jih prepričevali, prali so jim marveč možgane. Katerih pa niso mogli ukloniti, so jih vodili pred svoja sodišča in jih obsojali. Nešteto obsodb na dolge zaporne kazni je bilo izrečenih na podlagi zakonov, posebej prirejenih za zaščito in utrjevanje komunis-

tične ideologije. Značilno je dejstvo, da je bilo med obsojenci poleg tolikih katoliških laikov tudi razmeroma izredno veliko duhovnikov, evidenten znak, da je šlo za ideološko preganjanje. Redno so bili obsojeni, ker so oznanjali in branili krščanski nauk in osnovne človekove pravice.

Ves vzgojni in kulturni napor komunističnega režima skozi 45 let je imel za cilj razkristjaniti in sekularizirati slovenski narod ter v njem ustvariti novega sovjetskega človeka. Proti volji staršev, ki imajo pravico in dolžnost vzgajati svoje otroke, je komunistični režim skušal vcepljati v mlade duše svojo ideologijo, ki je ne samo protibožna, temveč tudi protičloveška. Vsa uradna kulturna dejavnost — zasebne skoraj ni bilo — je bila usmerjena v širjenje in poveljevanje marksizma-leninizma. Tako ni čudno, da je moralna raven našega naroda silno padla pod komunističnim režimom. Eno je rodilo drugo. Razpasli so se — ker so bili uradno pospeševani ali pa vsaj indiferentno sprejemani — novi pogubni modeli moralnega ravnanja. Začel se je razkrojevalni postopek med narodom: razporoke, splavi, alkoholizem, mamila, svobodna ljubezen, samomorji, delomrznost itd. Ta strup se je globoko zajedel v narodovo telo in le težko se bo mogoče od tega pozdraviti.

8. Nadalje obtožujemo KPS, da je protikomunistične borce (vaške stražarje in domobrance) proglasila za izdajalce in kolaboracioniste z oku-

Ruševine Žužemberske cerkve od znotraj.

Tako je ostalo župnišče v Žužemberku...

patorjem. Zgodovinsko je neoporečno dokazano, da so začele nastajati prve oborožene protikomunistične enote šele, ko je OF pobila že prej nad tisoče nedolžnih, nadvse zavednih Slovencev. Šele ko je bilo jasno, da okupator noče ali ne more braniti Slovencev pred OF-skim nasiljem, je brezbrambno ljudstvo spoznalo, da je prišel čas, da organizira samoobrambo. Za to je ljudstvo imelo vso pravico po božjem in človeškem pravu, uzakonjenem v mednarodnih konvencijah. To je bilo tedaj in je še danes vsem poštenim Slovincem tako jasno, da si nihče ni mogel tega drugače razlagati. Nihče od protikomunističnih borcev nikjer in nikoli ni pomagal okupatorju v njegovem boju proti zahodnim zaveznikom. Nihče ni mogel pošteno dvomiti v absolutno simpatijo domobrancev do zahodnih zaveznikov. Samo zlobna propaganda je mogla kaj takega iznajti. Protikomunistična vojska je imela edini namen — samó za to je bila ustanovljena —, da brani slovenskega človeka in njegovo imovino pred komunističnimi napadalci. Resničen izdajalec je bila OF, ki je na račun resničnih koristi naroda in pod krinko osvobodilnega boja hotela priti do oblasti in izvršiti svojo socialno revolucijo.

Vendar poudarjamo znova, da je obtožena KPS, ne pa posamezni pripadniki OF, pa naj so bili oboroženi ali ne. Premnogi od teh so bili idealisti (drugi so bili seveda tudi navadni oportunisti vseh vrst), ki so se dali prevarati od lažnih krilatic in varljive propagande,

in so tako res pošteno mislili, da se borijo za narodovo svobodo, ko so se v resnici borili za zmago komunistične revolucije. Obtožena je Komunistična partija s svojimi zvestimi pomagači, ki je dobro vedela, kaj hoče, in vedela tudi, da ljudi vara, ko jim govori o osvobodilnem boju

9. Nadaljnja obtožba proti KP zadeva njen umazani boj proti katoliški Cerkvi od vsega početka OF pa prav do padca komunističnega režima, skozi petdeset let pozneje. Partijo obtožujemo za njeno izrecno sovražno razpoloženje do Cerkve, ki je režim vodila v večkrat odkrito, še pogostejše pa prikrito in podtalno pregajanje in rovarjenje proti Cerkvi kot ustanovi in njenim predstavnikom ter njenim vernikom. Ves čas je KPS vodila „kulturni boj proti Cerkvi“. Hotela je vzeti Cerkvi vsak vpliv na javno in zasebno življenje državljanov. Zato je ovirala in preprečevala z vsemi razpoložljivimi sredstvi njeno versko in moralno poslanstvo. V ta namen ji je protipravno odvzemala premoženje, zapljenjevala in razlaščala njene bogoslužne in vzgojne stavbe in jo popolnoma izrinila iz vzgojnega področja. Duhovnikom je na vse mogoče protipravne načine ovirala in otežkočala izvrševanje njihovega dušnopastirskega poslanstva. Brez vsake upravičene pravne podlage jih je pošiljala v dolgotrajne ječe, kot da bi prav duhovniki bili najhujši zločinci. V pregajanju vere in Cerkve je naša slovenska KP opičje posnemala ravnanje ostalih komunističnih

Da so imeli komunisti glavno besedo pri partizanih, ni bilo težko ugotoviti...

režimov. Komunistični režim je prepovedal ali otežkočeval versko življenje svojih državljanov ali pa jih diskriminiral. Onemogočil je dušnopastirsko delo med bolniki po javnih bolnišnicah, med kaznjenci, med vojaki in sploh po vseh državnih zavodih. Šele v večnosti bomo mogli spoznati neizmerno duhovno škodo, ki je bila s tem prizadeta krščanskemu ljudstvu. Tako je KPS skozi desetletja kratila svojim državljanom izvrševanje najbolj svete in osnovne človekove pravice — pravice do svobodnega verskega življenja.

10. Obtožujemo končno KPS za vse krivice, ki jih je prizadela našemu vzornemu in mučeniškemu škofu Rožmanu. KPS je vedela, da ima v škofu Rožmanu najodločnejšega nasprotnika, zato je hotela onemogočiti njegov vpliv na ljudstvo. V ta namen ga je blatila, obrekovala, „vse hudo zoper njega govorila“, kot pravi Kristus o preganjanih zaradi njegovega imena. In vendar, v čem je bila škofova krivda? V tem in v tem edinem, da je z vsemi svojimi močmi, za ceno neizmernih žrtev in nevarnosti za življenje storil to, kar je smatral, da je bila njegova naloga. Učil je resnico, odkrival je zmoto, žigosal laž in prevaro. Svaril je svoje vernike in vse dobronamerne ljudi, naj vendar ne nasedajo lažni

Žužemberk na Dolenjskem. Za takšna „junaštva“ partizanski heroji še danes dobivajo izredne pokojnine!

propagandi, ki jim je hotela prikazati OF kot narodnoosvobodilno borbo. Od vsega začetka je jasno spoznal, da gre za komunistično revolucijo, zato je svaril in rotil, da ne bi nasedli krilaticam in pomagali komunistični ideologiji do zmage. Vedel je, kaj bi v tem primeru narod čakalo. Pričakal je in videl, da se ni zmotil. Namesto obljubljenega rdečega raja je prišlo suženjstvo, kakršnega naš narod še ni poznal.

Da škof s svojim svarjenjem pri mnogih ni uspel, je sicer tragično, a njegove pastirske veličine to prav nič ne zmanjša. Nasprotno, jo le še poveča. Škof Rožman je bil v tistih letih svetla luč, ki je svetila v temna usoda, ki se nam je približevala. Bil je kot prerok v puščavi, ki je svaril, spodbujal, tolažil in, če je bilo treba, tudi obsojal, kadar je videl, da gre za večno usodo njegovih vernikov. Bil je neizprosno do zmote, a izredno blag do nasprotnikov. Vse bi dal zanje, tudi življenje. Ponudil ga je Bogu za rešitev naroda. Njegove ponudbe Bog ni sprejel tako, kot jo je on sam izrazil. Sprejel jo je drugače! Vzeli so mu dobro ime, blatili so ga, ne da bi se mogel braniti, njegovo načelnost so razglasili za izdajstvo nad narodom. V sramotni parodiji procesa so ga obsojili zaradi enega samega „zločina“, da se je uprl laži in nasilju OF. Umreti je moral v tujini. Na njegov grob bi lahko zapisali besede papeža Gregorija VII., ki je tudi umrl na tujem: „Ljubil sem pravico in sovražil krivico, zato umiram v izgnanstvu!“ Tudi ta obtožba obremenjuje KPS. Enega najboljših slovenskih sinov skupaj z njegovimi premnogimi verniki je oblatila in obsojila. In ko so že skoraj vsi nekdanji komunistični narodi svoje junake rehabilitirali, naša KP, pa tudi naša nova demokratična vlada še ni zmogla toliko poguma, da bi priznala krivico in onečaščenemu Rožmanu vrnila čast in ga slovesno prenesla počivat v domovino, katero je tako vroče in nesebično ljubil.

Deset obtožb proti KPS. Niso edine. Zločinov in krivic je neprimerno več. Da bi spoznali vse, bi morali vprašati vsakega Slovenca posebej in vsako družino, kaj je pretrpela med revolucijo in po njej od komunistične

justice. Zanimivo pa je to, da danes ni več krivca, ker KPS ni več. Poceni način, kako se rešiti obtožbe in sodbe. Spremeniti identiteto, spremeniti ali pa celo izbrisati svoje ime. To je bila nova prevara, ki ne sme uspeti. Kajti KP ni neko abstraktno bitje, za to kratko se skrivajo naši slovenski ljudje, ki imajo ime in priimek. In mnogi od teh še živijo. Živijo pa tudi njihovi potomci, ki še vedno uživajo nepošteno pridobljene privilegije.

KPS mora torej na zatožno klop. Žal še ni bila klicana pred sodišče, kajti še ni bilo imenovano sodišče, ki bi jo sodilo. Upamo, da ni več daleč čas, ko bo sodišče sedlo na sodne stole in izreklo sodbo. Da pride na dan resnica in se popravi krivica! In se skesanim krivcem oprostijo kazen!

Vendar se je v nekem oziru sodišče že sestalo, še več, že delujeta dve sodišči. Prvo je sodišče do sedaj ponižanega in zamolčanega naroda, pa tudi vseh, ki so spregledali zmoto in jo iskreno priznajo. Vedno več je Slovencev, ki ob odkrivanju vedno več do sedaj zamolčanih komunističnih zločinov spoznavajo, da jih je KP prevarela, da je nad narod privedla strahotne čase, da je premnogim naredila težke krivice, ki nikdar niso bile popravljene.

Drugo sodišče, ki jih sodi in obsoja, nepristransko in nepodkupljivo, pa je njihova lastna vest, je „kes čuvaj, ki se nikdar ne utruji“. Druga sodišča lahko molčijo ali pa se celó motijo, vest pa je luč, kateri se človek ne more skriti. Vsaj za zmeraj ne in hvala Bogu, da je tako! Vest je sodnik, ki dobro pohvali in odobrava, slabo obsoja in zahteva priznanje in kesanje. Tej sodbi se nihče ne more odtegniti. Temu klicu vesti se tudi člani in sodelavci KPS ne morejo umikati. Krivice, ki so jih vedé in hoté načrtovali in izvajali, vse krivično gorje, ki so ga nad Slovenijo zagrešili, jih spremlja povsod in jim ne dá miru. A čeprav je ta sodnik neizprosno in ne spregleda ničesar, njegov zadnji namen ni, da bi obsojil, temveč oprostil. Zakaj vest je glas našega Boga in Očeta, ki vse nas kliče k priznanju krivde in nam ponuja odpuščanje. Tudi komunistom. Ali ga hočejo sprejeti?

IZ SLOVENIJE

• „Luč na mojem pragu“

je naslov knjigi, ki jo je uredil prof. France Pibernik, izdala pa celjska Mohorjeva družba. Gre za zbirko črtic duhovnika Franceta Kunstlja, domobranskega kurata, ki so ga junija 1945 po prisilni vrnitvi iz Vetrinja pobili partizani. Eden od preživelih v teharskem taborišču je o njem zapisal: „Oči vseh so bile uprte v kurata, ko se je vračal: dajal nam je odvezo. Ko so rabili to videti, so zarjuli: Čakaj, hudič, pokazali ti bomo! Odpravili so ga v bunker. Skoraj do pasu slečenega so vrgli na razbeljen pesek: prste je imel zdrobljene, iz zapestja je tekla kri, k nam obrnjen, na pesku leže — je z razmesarjeno desnico še vedno delil odvezo.“

• Balantičev in Hribovškov zbornik

20. in 21. januarja 1994 je bil v prostorih Slovenske akademije znanosti in umetnosti dvodnevni simpozij o poeziji Balantiča in Hribovška. Na njem je bilo 26 predavanj. Med predavatelji so bili tudi slovenski akademiki (Janko Kos, France Zadavec, Boris Paternu, France Bernik) sodobni pesniki in pisatelji (Alojz Rebula, Marko Kremžar, France Papež, Jože Šmit, Jože Snoj, Boris A. Novak, Jože Pogačnik, France Pibernik) in drugi. Zbornik je izšel pri celjski Mohorjevi. Predsednik SAZU France Bernik je ob koncu simpozija dejal, da je simpozij potrdil, da sta oba pesnika postala legitimni predmet slovenske literarne vede in slovenske zgodovine.

• Razstava predlogov za kapelo v Rogu

Vladna komisija za ureditev grobišč v Kočevskem Rogu, Teharjah in drugih grobišč v Sloveniji je sredi lanskega leta imenovala ocenjevalno komisijo za razpis natečaja za sakralni objekt in spominskega obeležja sprave ter krajinske ureditve pod Krenom v Rogu. V roku za oddajo je prišlo 28 projektov. Ocenjevalna komisija, ki jo vodi dr. Tine Velikonja, v njej pa je bila vrsta uglednih arhitektov, je na 7 sejah obravnavala prispele načrte, 27. januarja pa je bilo v Kočevskem muzeju odprtje razstave načrtov. O delu komisije so govorili Bogomir Štefanič, dr. Janez Gril, dr. Tine Velikonja, arh. Miha Tešman in umetnostni zgodovinar Gojko Zupan. Bogomir Štefanič je izrazil skupno upanje in željo, da bo kapela do letošnjega poletja stala ob grobišču pod Krenom in kot „svetla lučka posvetila v predolgo, 50-letno temo Kočevskega roga“.

Ob pripravah na PETDESETLETNICO

MARKO KREMŽAR

Bliža se čas pomembnih obletnic. Maja se bo velik del človeštva s ponosom spominjal propada fašističnega in nacističnega totalitarizma ter konca vojne, ki je prinesel zahodnemu svetu svobodo in gospodarski napredek.

Narodi srednje Evrope pa, ki so takrat namesto svobode pričeli doživljati novo nasilje komunističnega totalitarizma, imajo sicer močne razloge, da se tega obdobja spominjajo, a bi ob teh spominih težko opravičili zmago-slavno praznovanje. Tudi nam Slovence sta fašizem in nacizem v času pred vojno in med njo storila težke krivice. V primeru njune zmage bi severni in zahodni sosedje izvedli na naši zemlji to, kar pozna današnji svet pod izrazom „etnično čiščenje“. Izbrisati nas bi hoteli ne le z zemljevidov, temveč tudi iz zgodovine. Pa tudi internacionalni komunizem, ki je v našem delu Evrope nasledil nacistično nasilje, je videl v narodih le sredstvo, s pomočjo katerega naj bi zavladal brezrazredni pa tudi breznarodni družbi.

Prav je, da poživimo spomin na dobo in na dogodke, ob katerih se je odločala naša usoda, pa tudi na razloge, ki so vodili odločitve naših prednikov.

Nacionalsocialistična Nemčija in internacionalsocialistična Sovjetska zveza, ena pod Hitlerjevim, druga pa

pod Stalinovim vodstvom, sta sklenili 23. avgusta 1939 nenapadno pogodbo. Postali sta vojaški zaveznici. Pakt, ki sta ga podpisala zunanja ministra Ribbentrop in Molotov v Moskvi in ki ga je Stalin potrdil z objemom nemškega zunanjega ministra in z zatrditvijo zvestobe svojemu zvezniku Hitlerju, je pomenil „zeleno luč“ nacističnemu in sovjetskemu imperializmu ter diplomatski pričetek druge svetovne vojne. Poljsko sta si nekaj dni kasneje zaveznika nasilno razdelila, Sovjetska zveza pa je 30. novembra napadla Finsko. Finci so se junaško branili in postali kasneje nemški zavezniki v boju z ZSSR. Po vojni jim svet ni očital „kolaboracije“ z nacisti, kajti jasno je bilo, da pred sovjeti niso imeli drugega izhoda.

Ko je Hitlerjeva Nemčija napadla Jugoslavijo 6. aprila 1941, je bila Stalina Sovjetska zveza del „protikapitalistične“ povezave. Zato ni presenečalo, da je slovenska komunistična partija kot del jugoslovanskega komunizma in posredno kominterne (komunistične internacionale) ustanovila svojo „antiimperialistično fronto“, ki je bila usmerjena proti zahodnim zveznikom, tedaj edinim nasprotnikom nemškega in ruskega socialističnega sistema. Kasneje so komunisti opravičevali zavezništvo z nacisti kot „taktiko“. Mogoče. A če je res tako, zakaj zanikati pravico do „taktike“ nasprotnikom komunizma, ko so morali le nekaj mesecev po prelomu tega zavezništva braniti pred njimi golo življenje?

Nemški napad na Sovjetsko zvezo 21. junija 1941 je bil povod, da so slovenski komunisti spremenili svojo „fronto“ v „osvobodilno“. Treba je bilo pomagati Sovjetski zvezi in tedaj še „velikemu“ Stalinu.

Ne pred vojno ne med njo ni bilo v Sloveniji nobene politične stranke niti

ideološke skupine, ki bi bila naklonjena nacizmu ali fašizmu, kakor je bil primer recimo na Norveškem in celo v Franciji. Vsi slovenski narodnjaki in demokrati so videli tedaj v Nemcih, Italijanih in Madžarih sovražnike, ki so bili dovolj močni, da so nas narodnostno ogrožali. Izkušnje s Češko, Finsko in baltskimi državami so jasno kazale, da se nobena velesila ne bo potegnila za naš narod, ki je tičal kot klin med kolesi tedaj vsemogočne osi Rim-Berlin.

Ni bilo upati na hitro pomoč zaveznikov, temveč le zaupati v končni vojaški poraz sovražnikov. Nihče ni dvomil v poraz nacistov in fašistov. Vprašanje je bilo le, če bo ta za nas Slovence prišel pravočasno. Hitler je namreč osebno ukazal svojim pristašem, in to ne le na nacionalsocialističnem shodu v Mariboru, naj mu narede našo zemljo — nemško.

Zato je bil prvi imperativ slovenskih demokratov med vojno ohraniti narod. Razmeroma hitra organizacija ilegalne „Slovenske zaveze“ priča o pravilnem, dolgoročnem presojanju položaja predstavnikov demokratičnih političnih strank, pa o popolnem nepredvidevanju kakršnegakoli notranjega konflikta. Sovražnik je bil tedaj le okupator; ta bo premagan na mednarodnih bojiščih in ko bo izgubil dotedanjo premoč, bo nastopil čas akcij tudi na slovenskih tleh. Dr. Marko Natlačen, ki je bil tedaj najvidnejši slovenski politik na domačih tleh, je ukazal uničiti policijske arhive o slovenskih komunistih, da ne bi prišli v roke italijanskih fašistov. „Tudi oni so Slovenci,“ je bila njegova utemeljitev tega ukaza pred prihodom okupatorja. Obvarovati je treba slovenska življenja. Tako so razmišljali in v skladu s tem prepričanjem tudi delovali slovenski demokrati. Niso računali, da jim grozi nevarnost ne le od okupatorjev, temveč tudi od domačih komunistov.

Komunistični pogled na položaj okupirane Slovenije pa je bil povsem drugačen. Njihov prvi namen naj bi bil, po Stalinovem ukazu, pomoč Sovjetski zvezi. Pri tem jim slovenska življenja niso pomenila veliko. Drugi, a ne manjši cilj pa je bil vzporedna izvedba komunistične revolucije pod okriljem boja za svobodo. Za revolucijo kot edino pot do totalitarne oblasti se je jugoslovanska partija odločila sama in sicer proti Stalinovim navodilom. „Žrtve morajo biti“ je bilo eno od gesel komunistične partije, ki je razglasila za svojo OF monopol nad osvobodilnim bojem. Kratice NOB so postale na ta način monopolna znamka partije v revoluciji, kjer so komunisti zlorabljali slovensko narodno zavest v boju za popolno in nikomur odgovorno oblast.

Kdor ni sodeloval s KP pri tem revolucionarnem delovanju, je bil po njenem propagandnem aparatu obtožen izdajstva.

Kdo naj bi bil narodni izdajalec? Povsod po Evropi so v obdobju druge svetovne vojne tako imenovali tiste, ki so zaradi ideologije ali iz osebnih koristi sodelovali pri načrtih okupacijskih oblasti svojemu narodu v škodo. Pri nas se je večina prav dobro zavedala, da je politični cilj tuje okupacije bodisi fizično uničenje bodisi kulturno politična asimilacija slovenskega naroda. Kdor bi Italijanom, Nemcem in Madžarom pomagal pri doseganju tega političnega načrta, bi resnično bil izdajalec. Vendar med nami kaj takega ni bilo mogoče očitati ne političnim ne vojaškim in ne cerkvenim predstavnikom, ki jih je vodila zavest o potrebi ohranjanja slovenske kulture, predvsem pa slovenskih življenj.

Med tem pa sta tako „kulturni molk“, ki ga je ukazala KP, kakor partizansko izzivanje okupatorja, ki je brez slehernega vojaškega pomena prinašalo težke represalije nad našim ljudstvom, popolnoma sovpadala s sovražnikovimi načrti. Slučaj? Nikakor. Gre za zgovoren primer, kako različne ideologije, ki nimajo moralnih osnov, ki jim ni mar ne ljudi in ne narodov ter jim je vse le sredstvo v boju za absolutno, totalitar-no oblast, segajo brezobzirno po podobnih sredstvih.

Kaj naj bi imeli poboji zavednih

Slovencev v prvih letih okupacije, s katerimi so komunisti prisilili ljudstvo v samoobrambo, opraviti z narodno osvobodilnim bojem? To je bistveno vprašanje, ki zahteva jasnega odgovora. Za izvedbo revolucije je KP potrebovala nasprotnika; ustvarila si ga je s krvavim nasiljem nad lastnim narodom, pa čeprav je s tem sodelovala z okupatorjevim uničevalnim načrtom. Za svoje zločine je potrebovala opravičil; ustvarila si jih je s kleveto o izdajalcih in razdelila narod v času, ko je hotel biti enoten. Potrebovala je tudi pomoč ljudi, ki niso bili njeni člani; pridobila si jo je z lažjo, z izrabljanjem narodnih čustev in s terorjem. Okupator je iskal le po-

Vsakemu je že jasno, da so komunisti naredili med nami več materialne in moralne škode kakor okupatorji, ki so navalili na nas kot odkriti sovražniki. Po končani vojni so slovenski partizani pomorili več rojakov, kot so zmogli Nemci, Italijani in Madžari skupaj.

voda za pobijanje talcev, za odganjanje ljudi v koncentracijska taborišča. Komunistična OF mu je s svojimi likvidacijami in atentati prinašala izgovor na dlani.

Ali so bili partijski poboji med sovražno okupacijo osvobodilni boj ali revolucija? Kdor trdi prvo, naj razloži, čemu so na Slovenskem (in ne le po nekdanji ljubljanski pokrajini) trgi in spomeniki posvečeni revoluciji? Kdaj naj bi potekala ta revolucija, če so med vojno komunisti morili rojake le v ime NOB? Pojasni naj tudi, kako so se mogli nekdanji oblastniki „motiti“, ko so skozi pol stoletja slavili revolucionarne dosežke komunistične partije. V drugem primeru pa naj politiki in zgodovinarji priznajo, da je KP revolucijo načrtno izzvala in izvajala, da je izrabljala rodoljubje nekaterih lahkovernih rojakov, med tem ko se je sama borila za totalitar-no oblast, ter da v tem boju ni imela proti sebi izdajalcev, temveč slovenske narodnjake, ki so vedeli, kaj pomeni boljševizem. Eno ali drugo.

Trditi oboje je posmeh zdravi pameti.

Res je, da obdobje okupacije ni potekalo enako po vseh slovenskih deželah. Partija je uporabljala ponekod drugačno taktiko, a pod istim vrhovnim vodstvom je zasledovala isti cilj, kar je lahko jasno tudi tistim, ki še vedno govorijo, da je bilo pri njih „drugače“.

Revolucija med okupacijo ni pripomogla k zavezniški zmagi in tako imenovana NOB ni prinesla po vojni našemu narodu nobene politične prednosti. Partizansko zavezništvo s Sovjetsko zvezo, katero so komaj nekaj let po vojni Titovi komunisti nenadoma pričeli gledati sovražno, nam je zapravilo na severni in na zahodni meji del narodnega ozemlja. V vojnem času narodi navadno pazijo, da ohranijo svoj gospodarski, kulturni in človeški potencial čim bolj nedotaknjen; pri nas ga je partija brezobzirno žrtvovala lastnim načrtom. V zmagi gledajo države sredstvo za zavarovanje svojih interesov ter za politično utrditev v družbi narodov. Pri nas je partija podrejela narodne koristi najprej kominterni, nato pa bogatenju novega privilegirane razreda. Da pa bi zakrila svoje izdajalsko ravnanje, je uporabljala staro taktiko: usmerila je svoj propagandni stroj tako proti pomorjenim kakor proti preživelim nasprotnikom, ki se niso mogli braniti, ter kazala nanje kot na „izdajalce“.

Vsakemu je že jasno, da so komunisti naredili med nami več materialne in moralne škode kakor okupatorji, ki so navalili na nas kot odkriti sovražniki. Po končani vojni so slovenski partizani pomorili več rojakov, kot so zmogli Nemci, Italijani in Madžari skupaj. Pred njimi je moralo v tujino, da si rešijo življenje in svobodo, več Slovencev, kot so jih bili sposobni izseliti nemški nacisti. Razlika je le v tem, da so okupatorji za svoje zločine morali dajati odgovor v Nürnbergu, med nami pa nosijo partijski likvidatorji še vedno naslove in privilegije narodnih herojev, strategij totalitarizma pa vodilna mesta v demokratični družbi.

Naravno je, da demokracije izkazujejo čast tistim, ki so se totalitarnemu sistemu upirali. Med nami ni tako. Demokratično izvoljene vlade še kar na-

Živeti v resnici

DRAGO OCVIRK

zmage komunizma nad fašizmom in demokracijo.

Zlati jubilej zahodnih demokracij pa je lahko za nas trenutek iskrenega soočenja s svojo preteklostjo, z nami samimi. Končno si moramo namreč priznati, da smo od leta 1945 gradili komunistični totalitarizem, ki je krvavo in grobo teptal človekove pravice in se z vsemi sredstvi boril proti demokraciji. Zavedati se tudi moramo, da nam komunizma ni z bajoneti vsilila rdeča armada, kot se je to zgodilo vzhodnim državam, ampak „najboljši sinovi in hčere“ slovenske matere. Saj so nas tako učili v šoli, mar ne! Kakšna perverzna in kriminalna sla po totalitarni oblasti in zaslepljenosti je morala voditi „najboljše sinove in hčere“, da so se borili za hujši totalitarizem in barbarsko od premaganega, ga potem petinštrideset let neusmiljeno in brezobzirno vsiljevali našemu narodu? In še bolj nerazumljivo, zakaj so to počeli takrat, ko se je Zahod boril za demokracijo in civilizacijo ter ju dograjeval zadnjih petdeset let?

Kakšen veliki absurd v stoletju razuma in humanosti! Na ti vprašanji ni odgovora, razen tistega, ki ga je javno dal papež Pij XI., ko je rekel, da je komunizem v bistvu perveren, vendar pa si ti vprašanji moramo zastaviti, da se kaj podobnega ne bi ponovilo, saj ima totalitarizem številne obraze. To je tudi zahteva, ki nam jo ob zlatem jubileju

demokracije sporoča Evropa s tem, ko je zavrnila naše prošnje, da bi ta jubilej obhajali z njimi.

Češki predsednik Havel, ki je pogumno odkrival perverznost komunizma, čeprav so ga zapirali in preganjali, je napisal knjigo *Živeti v resnici*. V njej ugotavlja, da je življenje v komunizmu „pretkano skoz in skoz s pletenino hinavščine in laži. (...) Oblast mora ponarejati dejstva, ker je ta ujeta v lastnih lažeh. Ponareja preteklost, sedanost in prihodnost. Ponareja statistične podatke. Ustvarja lažno podobo, da nima vsega zmožnega policijskega aparata. Ustvarja lažno podobo, da spoštuje človekove pravice. Ustvarja lažno podobo, kakor da nikogar ne preganja. Ustvarja lažno podobo, da je ni strah. Ustvarja lažno podobo, kakor da ne ustvarja nobene lažne podobe. Človeku ni treba verjeti vseh teh mistifikacij. Mora pa se vesti tako, kakor da bi vanje verjel, mora jih vsaj molče tolerirati (...). Že samo zaradi tega pa mora živeti v laži. Ni mu treba sprejeti laži. Dovolj je da sprejme življenje z njo in v njej. Že samo s tem namreč potrjuje sistem, ga izpolnjuje, ga dela — je sam sistem.“

Demokracije ni torej brez odmika od totalitarizma, prekinitve z njim in njegove obsodbe, pa čeprav je bil „naš“ komunističen. Zato pa je treba po Havelovih besedah prenehati živeti v laži. To pa ni mogoče, če tudi v ponarejeno preteklost ne posveti luč resnice. Bomo

prej dopuščajo, da se širijo celo po šolah stare komunistične laži, ter si pilatovsko umivajo roke nad krivicami iste partije, ki je med vojno in še petinštrideset let po njej edina izrabljala slovenski narod v svojo korist. Vsi vedo, da sta bila laž in nasilje sprejeti metodi povsod, kjerkoli se je posrečilo komunistični partiji doseči oblast, in da sta postala pri nas posplošena korupcija in sistematično izsiljevanje z leti edina opora vladajoče klike. In vendar se vse preveč rojakov v domovini še vedno vede, kakor da komunizma ne bi izkusili in ne poznali.

Človek se vpraša, ali je to sprenevedanje res posledica dolgoletnega pranja možganov? Ali ne gre pri tej tragični slepoti, kateri je zapadel del našega naroda, za usodno pomanjkanje pravega rodoljubja, spoštovanja resnice, trezne razumnosti in civilnega poguma? Na kakšnih temeljih naj tedaj sloni pričakovana in prepotrebna sprava?

Ko se bo slovenska država letos spominjala konca druge svetovne vojne, bi morala po vsej pravici istočasno tudi obsoditi zlorabo NOB v partijske namene in razglasiti mesec žalovanja ob petdesetletnici množičnih pobojev

nasprotnikov komunizma, s katerimi je partijska oblast zaznamovala pričetek svoje strahovlade.

Za nas, ki nismo nikdar priznali legitimnosti partijske oblasti nad slovenskim narodom, je v tem času edini državni praznik, na katerega smo lahko ponosni, obletnica ustanovitve slovenske demokratične države. Vidne in nevidne žrtve revolucije ter nasilne oblasti, ki ji je sledila, pa bodo v narodu vedno prisotne kot boleč, a hkrati dragocen spomin. Mesec junij bo do konca slovenske zgodovine neločljivo povezoval ponos z zvestobo. ●

SLOVENSKI SPOMINSKI ODBOR

Zastopniki Slovenskega spominskega odbora Justin Stanovnik, Tine Velikonja in Stane Štrbenk so v petek, 24. februarja, na tiskovni konferenci napovedali vrsto prireditev, ki jih samostojno načrtujejo ob 50. obletnici konca 2. svetovne vojne.

„Po petdesetih letih usodne razdelitve slovenskega naroda med drugo svetovno vojno je skrajni čas za temeljno ovrednotenje tega obdobja, za odpravo neomejene pravne povezanosti sedanje demokratične države s povojnim totalitarnim sistemom in za popravilo krivic. To bo omogočilo, da se bomo Slovenci podali na pot sprave, na pot iz preteklosti v prihodnost.“

To je temeljno izhodišče Slovenskega spominskega odbora. Iz tega izhodišča tudi izvirajo vsa načrtovanja tega pomembnega jubileja: obsežna spominska knjiga z vsemi dosedanjimi spominskimi ploščami in imeni žrtev ter kratek oris 81 župnij, v katerih so te plošče že postavljene (sredi maja), simpozij (sociološki vidik) o državljanski vojni na Slovenskem (začetek junija), simpozij (zgodovinski vidik) bo pozneje (jeseni), velika žalna slovesnost z mašo in programom (Teharje, 18. junij, ob 10. uri), osrednja žalna slovesnost z mašo na čelu s slovenskimi škofi (Kočevski Rog, 25. junija), slovesnostni glasbeni triptih koncert s skladbami Primoža Ramovša (Pieta), Jožeta Trošta (Requiem), Sama Vremšaka (Resurrectionis), izbrana besedila iz Velike črne maše Tineta Debeljaka (izbor ureja pisatelj Zorko Simčič) v Gallusovi dvorani

Justin Stanovnik, Stane Štrbenk in Tine Velikonja, zastopniki Slovenskega spominskega odbora, na tiskovni konferenci.

Cankarjevega doma (Ljubljana, 29. junija).

„Pričakujemo zadnji veliki val političnih emigratov, ki so si pred petdesetimi leti, ob koncu druge svetovne vojne, reševali gola življenja pred komunističnim nasiljem... K žalnem slavlju v Kočevskem Rogu (25. junija) pričakujemo vsaj tolikšno množico ljudi, kot smo jo videli na prvem spravnem srečanju v letu 1990.“

Justin Stanovnik je v svojem posegu opozoril na temeljno resnico, ki jo ob tem jubileju moramo spoznati in sprejeti. Ko si oblikujemo svojo državo, postavljamo zakone — s katerimi pač nismo povsem zadovoljni —, je najprej potrebno, da se zavemo globlje resnice o naši polpreteklosti in sedanjosti. Dokler ne bo celovite sprave, dokler država ne bo javno obsodila revolucionarno nasilje in nosilce tega nasilja po letu 1941, ni mogoče govoriti o koncu državljanske vojne; ta namreč, ki še naprej traja, je glavna ovira, da svoboda in demokracija, „dosežena“ pred nekaj leti, še vedno nista tisto, kar smo pričakovali.

Slovenska šola in njen čas

je bil okvirni naslov simpozija, ki ga je priredil Državlanski forum za humano šolo v Cankarjevem domu 6. in 7. januarja. O novi viziji človeka so predavali dr. Hubert Pozarnik, dr. Drago Ocvirk, dr. Franc Pediček; o nekaterih novih nalogah slovenske šole pa mag. Vinko Vodopivec, pisatelj Alojz Rebula, dr. Ivan Štuhec, dr. Justin Stanovnik, dr. Andrej Vovko in dr. Kajetan Gantar; o praktično-operativnih vidikih šole so predavali prof. Jože Mlakar, mag. Angelca Žerovnik, dr. Benjamin Jurman in mag. Z. Perat.

Državlanski forum za humano vzgojo je organiziral dobro uspeši simpozij ob osnutku nove šolske zakonodaje, ki noče dokončnega preloma z marksistično-leninističnim in socialistično-totalitarnim enoumjem, ampak skuša v prikriti obliki uzakoniti določbe, ki pomenijo celó velik korak nazaj na današnji čas. Forum je oblikoval Spomenico o vzgoji in sklepe, v katerih zahteva od državnega zbora Republike Slovenije zavrnitev predloga šolske zakonodaje ter ponovno oblikovanje novega predloga.

zbrali dovolj demokratičnega poguma in se pridružili Pozivu Državnemu zboru in pristojnim oblastem na Slovenskem ter podpisali zahtevo po obsodbi komunistične partije in njenega skoraj polstoletnega totalitarizma na Slovenskem? Ali pa nam je še naprej bolj všeč

življenje v laži? Totalitarizem „se ohranja samo tako dolgo, dokler je človek pripravljen živeti v laži“, še pravi Havel.

Od vsakega med nami je odvisno, ali bomo čez petdeset let, ko bo Evropa obhajala stoletnico demokracije, povab-

ljeni na slovesnost kot dežela, ki ima za sabo že pol stoletja demokracije, ali pa nas bodo demokrati zopet morali zavrniti kot čudaško družbo, v kateri je „liberalni“ totalitarizem cinične distance zamenjal komunističnega.

Častni državni odbor za proslavo 50. obletnice konca 2. svetovne vojne

V slovenskem častnem odboru za proslavo konca 2. svetovne vojne in zmage nad nacizmom in fašizmom, ki deluje v okviru Državnega zbora, so predstavniki strank, predsednik države, predsednik vlade in nekaj predstavnikov civilne družbe: Slovenske akademije znanosti in umetnosti, obeh univerz, Izseljenske matice, borcev, kot predstavnik katoliške Cerkve pa dr. Janez Gril, ki so ga v ta odbor določili slovenski škofje.

Dr. Gril je v imenu katoliške Cerkve na 2. seji odbora predlagal naslednje:

1. Prireditve naj opozorijo tudi na bratormno vojno in revolucijo.

2. V častni državni odbor naj pridejo še dr. Tine Velikonja, predsednik Nove slovenske zaveze, dr. Jože Bernik, predsednik Svetovnega slovenskega kongresa, in prof. Tine Vivod, predsednik Zedinjene Slovenije iz Argentine.

3. V uradni program predlagam naslednje prireditve:

a. slovesno zahvalno mašo v ljubljanski stolnici v nedeljo, 14. maja;

b. na osrednji državni prireditvi naj v posebni točki spregovori tudi najvišji predstavnik katoliške Cerkve na Slovenskem;

c. slovesno žalno mašo za pobile domobranci in vse druge žrtve vojne na grobišču Pod Krenom v Kočevskem Rogu v nedeljo, 25. junija;

d. zgodovinski simpozij o dogodkih v letu 1945, ki ga 3. maja in 1. junija v Ljubljani pripravljajo Teološka fakulteta, Zavod sv. Stanislava in Nova slovenska zaveza;

e. glasbeno stvaritev najvišje umetniške stopnje z delovnim naslovom Črna maša, ki bo v mesecu juniju v Cankarjevem domu.

4. Ob 50. obletnici naj se izdajo mrliški listi za vse zamočlane žrtve vojne.

Člani odbora so sprejeli, kaže, dr.

Jožeta Bernika, predsednika Svetovnega slovenskega kongresa, ostro pa zavrnili vključitev v častni odbor predsednika Nove slovenske zaveze dr. Tineta Velikonjo in prof. Tineta Vivoda, predsednika Zedinjene Slovenije iz Argentine.

Sprejeli so tudi, da se svojcem pobitih in zamočlanih žrtv izda mrliške liste in zahvalno mašo v stolnici z neposrednim prenosom na Televiziji Slovenija.

Uradna proslava bo v soboto, 13. maja, in v nedeljo, 14. maja. Program menda še ni dokončno izdelan.

Najbrž ne bo vključil zgodovinskega simpozija o dogodkih v letu 1945 in tudi ne izvedbe Debeljakove Črne maše za pobile Slovence v glasbeni izvedbi.

Umaknjen je bil tudi predlog, da bi uvrstili na skupen program mašo Pod Krenom v Kočevskem Rogu za pobile domobranci — zaradi ostrega nasprotovanja.

Kot je videti, 50. letnica ne bo služila razčiščenju in spravi.

V soboto, 12. novembra 1994, je bil krščen v cerkvi Marije Pomagaj v Buenos Airesu IGNACIO RAMON MAZIERES, sin Ariela Gerarda in Marjane roj. Poznič.

Stepinac kmalu med blaženimi

Iz rimskih krogov je prišla novica, da bo kmalu končan postopek za prištetej nekdanjega zagrebškega kardinala Alojzija Stepinca med blažene.

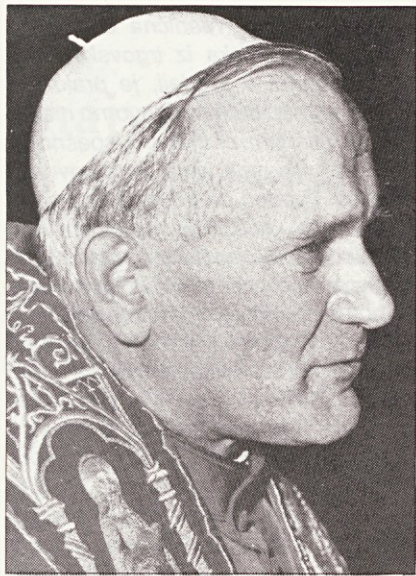
Umrli je 1960 v izgnanstvu. Za postopek se zanima tudi Janez Pavel II. Med obiskom v Zagrebu septembra 1994 je nekajkrat poudaril nadško fove zasluge za Cerkev in hrvaški narod. — Kdaj bodo pristojni v Cerkvi na Slovenskem začeli postopek za škofa Rožmana?

Udeležba pri avdiencah

Papež Janez Pavel II. je imel leta 1994 40 splošnih avdienc, pri katerih je bilo skupaj 434.780 ljudi. V zasebnih avdiencah je prejel še nadaljnjih 197.280 ljudi. Skupaj 632.060 ljudi.

Prelat Jezernik — častni kanonik v Ljubljani

29. decembra 1994 je bil pri slovesni maši v ljubljanski stolnici umeščen za častnega kanonika ljubljanskega stolnega kapitlja prelat dr. Maksimilijan Jezernik, rektor papeškega zavoda Slovenika in voditelj Slovenske teološke akademije v Rimu. Nadškof Šuštar je poudaril Jezernikove zasluge za izobraževanje in vzgojo duhovnikov in zgled služenja slovenski in vesoljni Cerkvi.

Papež Janez Pavel II. ob novoletnem sprejemu diplomatskemu zboru

namreč pomenilo poraz civilizacije in usoden zgled še za druge predele sveta.“

Nato je omenil spopade na območju Kavkaza in v Čečeniji. Ti postavljajo mednarodno skupnost pred težka vprašanja, s kakšnimi sredstvi zagotoviti pristno sožitje med narodi. Pogajanja, po potrebi tudi ob pomoči mednarodnih ustanov, so edina možna pot do sloge ob etničnih, verskih in jezikovnih različnostih narodov.

Poživitev mednarodne solidarnosti

Govoreč o nekaterih afriških državah, je papež dejal, da sta nasilje in sovraštvo za mnoge skušnjava, da bi ju imeli za najlažjo rešitev. Za vso Afriko je zahteval poživitev mednarodne solidarnosti. „Najprej zato, da bi se spametovali tisti, ki se z orožjem bojujejo iz rasnih razlogov za oblast ali prestiž. Dalje, da bi prenehalo podlo trgovanje z orožjem in da bi pomagali narodom, katerih življenjska raven ne dosega niti meje uboštva.

Zaskrbljenost zbujata tudi dejstvo, da se je po eni strani v preteklem letu znatno zmanjšala mednarodna pomoč Afriki, po drugi pa je bilo ugotovljeno, da je med 40 najbolj revnimi državami na svetu 30 afriških.

Mednarodna solidarnost pa je potrebna tudi drugod. V Latinski Ameriki je demokracija dosegla resničen napredek, opaziti je tudi začetke gospodarskega razvoja. Nujno potrebne pa so obsežne družbene reforme, da bi izkoreninile rakovo rano tega dela sveta — namreč revščino in krivičnost, ki povzročata trgovanje z mamiili in kriminal, to dvojico pa izpodkopava družbo na enak način, kot jo je do nedavnega izpodkopavala gverila.

Od sobivanja k partnerstvu

V Aziji in na pacifiškem območju je opaziti sodelovanje predvsem na gospodarski ravni. Da bo to resničen dejavnik pomiritve in miru, se bo

moralo razviti v solidarnost, ki bo upoštevala neizmerno različnost dežel, jezikov, narodnosti, kultur in verstev. Nujno je preiti od preprostega sobivanja narodov k partnerstvu.

Ko je papež govoril o prizadevanjih za mir na Bližnjem vzhodu, je spodbudil k nadaljevanju pogovorov in pogajanj, saj se s pogovori lahko preusmeri tok zgodovine: „Miru se ne piše s krvjo, marveč z razumnostjo in s srcem!“

Janez Pavel II. se je ob vprašanju miru na svetu spomnil tudi OZN, ki bo v kratkem praznovala 50. obletnico svoje ustanovitve. Navedel je nekaj njenih uspešnih posegov za mir v svetu in prehod v demokratično družbeno ureditev ter zaželel, da bi si pridobila vedno bolj ustrezna in učinkovita sredstva za uresničevanje svojih ciljev.

V zadnjem delu govora se je papež spomnil septembrske kairske Konference o prebivalstvu in razvoju. Sveti sedež je bil prepričen, da je njegova dolžnost opozoriti narodne voditelje na njihovo odgovornost spriči nevarnosti, da bi vsemu človeštvu vsilili nazor in življenjski slog manjšine. „Sveti sedež meni, da je s tem obranil človeka,“ je zatrdil Janez Pavel II. in dodal, da so mnogi udeleženci pričakovali to pričevanje z njegove strani. Sicer pa je tudi razlog njegove navzočnosti v skupnosti narodov: biti glas človeške vesti.

Nameni Apostolata molitve za april

Splošni: Da bi krajevne skupnosti begunce, ki so morali zapustiti svojo domovino, lepo spremljale in jih vključevale v družbeno življenje.

Misijski: Da bi leto strpnosti, ki so ga razglasili Združeni narodi, spodbudilo spoštovanje verskega in osebnega prepričanja med verskimi skupnostmi in družbo.

Slovenski: da bi obnovitev krstnih obljub prebudila v nas gorečo molitev za spravo med ljudmi in Bogom.

Papež Janez Pavel II. je 9. januarja sprejel člane diplomatskega zbora, akreditiranega pri Svetem sedežu. Sprejem spada med najpomembnejše v božičnem in pobožnem času, saj papež ob tej priložnosti ne izreče le novoletna voščila, marveč pove svoja stališča do najbolj perečih družbenih vprašanj in zadev v svetu. Tudi tokrat je bilo tako.

Janez Pavel II. je na začetku govora izrazil zadovoljstvo, da se je v preteklem letu število „rednih sogovornikov Apostolskega sedeža“, to je diplomatskih predstavništev, povečalo za deset. Med temi so tudi predstavništva Južnoafriške republike, Izraela, Jordanije in Makedonije.

Potem se je ustavil ob svetlih in temnih straneh sedanjih razmer v svetu. Najprej pri BiH. Dejal je: „Nedavno, čeprav še krhko premirje, bi lahko pripeljalo do obnove resnih pogajanj. Spriči te drame, ki je precej podobna brodolomu vse Evrope, ne morejo ostati neprizadeti in nevtralniti posamezni državljani niti odgovorni politiki. So napadalci in so žrtve. Kršeno je mednarodno in človečansko pravo. Vse to zahteva odločen in usklajen odgovor s strani skupnosti narodov. Rešitve ne smejo biti improvizirane na račun zavojevanja ene in druge strani. Naj se nikdar ne zgodi, da bi pravo potrdilo stvari, ki so bile dosežene izključno z nasiljem. To bi

MEDNARODNO LETO ŽENA

AVGUST HROVAT

Organizacija združenih narodov je proglasila leto 1995 za obravnavanje sodobnih vprašanj žena na vseh področjih njihovega udejstvovanja. Tozadnevna konferenca bo v Pekingu na Kitajskem. Lahko predvidevamo, da se bodo vprašanja obravnavala s podobnih stališč kot demografska lanske leto v Egiptu.

V poslanici za mir ob novem letu 1995 papež Janez Pavel II. posebej priporoča, da morajo žene vzgajati za mir. Med drugim pravi, če naj žena vzgaja za mir, mora gojiti mir sama v sebi. Človekov notranji mir raste iz zavesti, da je ljubezen od Boga, in iz pripravljenosti, da odgovori na to ljubezen. Zgodovina pozna veliko čudovitih zgledov žena, ki so se utrjene v tej zavesti znale uspešno spoprijeti s težkimi položaji izkoriščanja, razlikovanja, nasilja in vojne (Družina, št. 1/1 1995). Tako papež. Žena mora kot mati in vzgojiteljica vzgajati za mir v družini, pomagati v okolju, da tudi drugi to zmorejo.

Poleg vprašanj in priporočil, ki jih nakazuje papež, se bodo obravnavala vsa vprašanja, ki zadevajo žene v sodobnem družbenem življenju, in to z različnih vidikov, predvsem iz vidikov laicizma.

Žene stalno zahtevajo enakopravnost z moškimi na vseh področjih človekovega udejstvovanja. To pravico imajo po naravnem redu. Bog je ustvaril moža in ženo z enakimi pravicami in dolžnostmi. Vendar se pravica enakopravnosti v življenju uveljavlja različno, ker sta duševno in fizično različna. Ženaje ne more enako kot moški, moški ne enako kot ženska. Zato se medsebojno dopolnjujeta in ustvarjata celoto po božji volji, ki je neobhodno potrebna za urejeno in normalno življenje v družbi. Poseben dokaz za to je družina, osnovna celica družbe.

V družini, za katere stvarne potrebe v normalnih razmerah skrbi predvsem moški, enako za nastopanje v družbenem življenju, žena skrbi za ljubezen, rojstvo in vzgojo otrok, za medsebojno

povezanost. Pri tem ne gre pozabiti, da je dobra vzgoja v družini veliko večjega pomena kot nastopanje moškega npr. v političnem življenju. Žena in mati z vztrajanjem brani svoje pravice do vzgoje in s pravilno vzgojo pripravlja bodoče občane, da bodo pripravljeni sodelovati nesebično pri prizadevanjih za skupno blaginjo, upoštevajoč načela etike in morale. Pri tem velikem poslanstvu je nenadomestljiva. Ni pretirana trditev: kakršna je danes vzgoja v družini, takšna bo bodočnost. S tem pa ni rečeno, da žena v prostem času, ki ji

ostaja, ne bi mogla sodelovati v družbenem življenju izven doma.

Žene imajo enako pravico do izobrazbe kot moški, posebej že za poklice, ki so lastni njihovim naravnim posebnostim. Po končanem študiju in dokler so samske oziroma ostanejo doma. V zaposlitvi enakovredno konkurirajo moškemu spolu, zato so upravičene zahteve za enako delo enako plačilo in odprava diskriminacije pri iskanju zaposlitve. Tukaj pa nastopijo velike težave, delajo se velike krivice. Ker v zasebnih podjetjih in tudi družbenih ustanovah v vodstvu prevladujejo moški, je ta upravičena zahteva ženskega spola največkrat postavljena ob stran. Kot

primer naj služi resnična anekdota. Mlada diplomantka iz trgovskih ved, specializirana v prodaji, je praktično sprejeta v službo na odgovorno mesto v kozmetičnem podjetju. Uspešno je opravila vse intervjuje in zdravniški pregled. Preden pa bo nastopila službo, se mora udeležiti seje šefov različnih oddelkov podjetja. Na seji enakovredno razpravlja z ostalimi. Na koncu seje pa ji vodja iste reče, vidim, da ste vi drugače vzgojeni kot mi, in ker si mi moški med razpravljanjem rečemo tudi nedostojne besede, ker smo jih navajeni, za vas bi pa bile žalitev, zato vas ne moremo sprejeti v službo in našo skupnost, Eden izmed primerov, kako je tlačena enakopravnost in dostojanstvo žene. V vsakdanjem življenju vidimo, da žene zelo dobro vodijo zasebna podjetja, uspešno se udeležujejo v vodstvu družbenih ustanov, se izkažejo kot predsednice držav, kot ministri in poslanci ter v diplomaciji.

Vodklonilnem ravnanju moških do žena v gospodarskem in družbenem življenju ima korenine feminizem. Dandanes je že močno gibanje. Njegov namen je doseči enakopravnost obeh spolov v gospodarskem in političnem življenju. Prvi manifest feministk nosi naslov Deklaracija o ženskih pravicah in je iz leta 1791. Od tedaj naprej je gibanje stalno prisotno na evropskem in nekoliko pozneje na ameriškem kontinentu. Stalno pridobiva nove somišljenike in ni več omejeno na zahteve enakopravnosti v družbenem življenju, temveč se vedno bolj zavzema za ohlapno zakonsko zvezo in najkrajšo pot do razporeke, svobodno odločitev glede splava in priznanje „zakonske zveze“ med osebama istega spola. Med vernimi, tudi posvečenimi osebami ženskih kongregacij, se vedno bolj pogosto postavlja zahteva po duhovniški službi žensk, kot so jo uvedli v luteranskih ločinah in različnih sektah. Cerkev to zahtevo po „enakopravnosti“ odklanja in pokaže na mnogovrstne službe, ki jih in jih še lahko dobijo ženske v življenju Cerkve. Izvzemši duhovniško službo so že dandanes prisotne na vseh področjih verskega življenja. Odprta so jim vrata teoloških fakultet, ne samo kot

AUSCHWITZ

največje pokopališče na svetu

PAVLINA DOBOVŠEK

Svet se bo letos spominjal konca druge svetovne vojne ter zmage nad nacizmom in fašizmom — nekateri morda z grenkim spoznanjem, da se je tedaj pričela mrzla vojna med vzhodom in zahodom, mrzla vojna dveh ideologij, ki je trajala pol stoletja. S padcem berlinskega zidu in komunistične diktature v Rusiji je v začetku nastalo kratko zatišje, po nekaj letih pa ponovno zaznavamo, da se je „komunistični volk spremenil v ponižno ovco“, ki svoje ideje širi pod drugačnimi krilaticami v njemu lastne, nikdar ovržene namene.

Poleg hrupnih veseljač nekaterih pa se bodo vršile tudi spominske svečanosti, polne molitve, ki se bodo dvigale k Bogu za kruto usmrčene in pobite osebe, žrtve zaslepljene človekove oholosti in nadutosti, prežete s sovraštvom do vseh, ki so bili drugačni od močnih zavojevalcev.

Kočevska brezna, Teharje — pravzaprav vsa Slovenija se uvršča v imena grobišč, ki so raztresena po Evropi. V sebi skrivajo tajnosti trpljenja tisočev in milijonov pobitih, ki so pa bili prav tako ustvarjeni po božji volji kakor njihovi mučitelji.

Eno takih „pokopališč“, ki je verjetno največje v Evropi, je Auschwitz, poljsko Oswiecim. V njem je bilo usmrčenih čez milijon oseb. Zgrajeno je bilo 65 kilometrov oddaljeno od Krakova že leta 1940 in sicer na ozemlju sedmih poljskih vasi, katerih prebivalce so Nemci izselili. Namenjeno je bilo za okrog sedem tisoč prisilnih delavcev, ki so delali v bližnji tovarni za gume. Ujetniki so morali delati tudi čez 12 ur dnevno. Živel so v barakah, brez higijenskih naprav in so natrpano ležali na tleh, pokritih s slamo. Za hujše kazni je obs-

tajala tkim. „črna stena“, za katero so se vršile smrtne kazni. Sredi leta 1941 pa je nacist Himmler zapovedal, da se mora taborišče povečati, Reinhard Heydrich pa je bil pooblaščen, da mora rešiti „judovsko vprašanje“. Zato so Nemci zgradili novo taborišče Birkenau, ki je bilo oddaljeno od Auschwitza le nekaj kilometrov. Tako je le-ta ob koncu vojne meril čez 40 kvadratnih kilometrov in je bil največji med skoro 2 tisoč koncentracijskimi in delavnimi taborišči, ki so se nahajala v zasedeni Evropi.

Ruski ujetniki so bili v Auschwitzu že sredi julija prve žrtve. Septembra istega leta so Nemci prvič uporabili strupeni plin Zyklon B, da so Ruse množično morili. V začetku leta 1942 pa so v to taborišče pričeli dovažati prevsem Žide. Takoj ob prihodu so jih razdelili med delazmožne in oslabele jetnike, katerih je bilo ob vsakem transportu okrog 75%. Takoj so jih usmrtili s plinom. Od ostalih so jih nekaj odbrali, da so služili zdravnikom za razne poskuse. Pod vodstvom zloglasnega Josefa Mengela so tašna barbarska dela opravljali predvsem na otrokih in dvojčkih. Leta 1943 so poleg plinskih peči Nemci zgradili še krematorij. Potem, ko so ujetnike zadušili s plinom, so jim izdirali zlato zobovje in porezali lase, nato so trupla sežigali. Po poročilih so nacisti v tem taborišču sežigali do 5.000 ljudi dnevno. Do konca leta 1944 je krematorij praktično neprestano gorel.

Ko so se ruske čete približevale Auschwitzu, je Himmler zapovedal, da se morajo plinske peči in krematorij razstreliti. Zabrisati je namreč hotel vsako sled tega nečloveškega ravnanja. Deset in deset tisočev ujetnikov pa je moralo zapustiti taborišče ter se v

najhujši zimi podati na pot proti zapadu. Ko so ruske čete konec januarja zaselele Auschwitz, je bilo tam še okrog 7.000 ujetnikov. Poveljnika taborišča so ujeli in je bil leta 1949 na Poljskem obsojen na smrt.

O grozodejstvih, katere so Nemci izvajali na ujetnikih, je napisanih mnogo dokumentarnih poročil. Nacisti so jih hoteli na vsak način utajiti, toda kljub izredni zastraženosti je ujetnikom le uspelo, da so po skrivnih poteh dobili stike s poljskim uporniškim gibanjem. Preko njega so dobili zvezo s poljsko vlado v eksilu, ki je nato poslala poročilo angleški radijski postaji BBC. Poleti leta 1944 je svet že zvedel o razmerah v „taborišču smrti“, kakor so imenovali Auschwitz, kjer so nacisti ujetnike sistematično morili. Nekaterim maloštevilnim ujetnikom je uspelo zbežati. S seboj so prinesli tudi škatljo Zyklon B. Njihova poročila so polnila strani časopisov v zapadnem svetu. Ob koncu vojne je bilo njihovo pričevanje potrjeno, ker so Rusi zasegli mnogo dokumentov, katerih nacisti ob svojem begu niso mogli uničiti. Zato je lahko izšla okrog 2.000 strani obsegajoča „Smrtna knjiga iz Auschwitza“.

Arhivi dokazujejo, da je bilo samo v tem taborišču usmrčenih 85.000 Poljakov-narodnjakov, 20.000 Romov, 15.000 ruskih ujetnikov, skoro 1.000.000 Židov iz raznih predelov Evrope ter nekaj tisoč članov drugih narodnosti, med njimi tudi Slovenci.

Auschwitz je danes preurejen v muzej. Za vzdrževanje skrbijo Nemci, pri urejanju pa so sodelovali tudi Belgijci, Avstrijci in Grki. Letno ga obišče okrog pol milijona ljudi iz vsega sveta. To največje pokopališče sveta je zgrajeno v spomin žrtvam, pa tudi v opomin človeštvu, da naj se nikdar več ne prepuusti sovraštvu do bližnjega.

Strašno pa je bilo maščevanje Rusov. Ko je 13. januarja 1945 ruska armada prek Bele Rusije naredila veliko ofenzivo, je v pičlih dveh tednih zasedla vso Vzhodno Prusijo. Tamkajšnjega prebivalstva se je lotil poničen strah,

študentkam, ampak tudi kot profesorici.

Feminizem, ki si teoretično prizadeva za enakopravnost žena, jih dejansko vodi v ponižanje. Zagovarja nebrzdano spolnost. Žene so postale blago, posebno mlade, predmet uživanja moškega spola. Zato je toliko splavov,

mladoletnih nosečnic, trgovina z novorojenčki in uživanja mamil med mladimi. Pozabile so na svojo naravno življenjsko dolžnost.

Žene imajo vse pravice, da se njihovo dostojanstvo spoštuje. Hkrati so dolžne delati v prid dostojanstva vseh oseb, moških in ženskih. Glede tega je

v sodobnih ženskih gibanjih veliko pomanjkljivosti. Veliko se jih zaveda, kam vodi podvzeta pot: To se bo pokazalo tudi na konferenci v Pekingu. Komunistična Kitajska ni primerno okolje za tako važna življenjska razpravljanja.

Izjava nemških in poljskih škofov ob 50. obletnici osvoboditve Auschwitza

Nemški in poljski katoliški škofje so ob 50. obletnici osvoboditve nacističnega koncentracijskega taborišča Auschwitz objavili posebni izjavi. Obe je mogoče brati in razumeti v luči poziva svetega očeta, naj si katoliška Cerkev na pragu tretjega tisočletja izpraša vest, koliko je sokriva za preganjanje Judov in drugih narodov, ki so bili napoti nacizmom.

Katoliška Cerkev v Nemčiji priznava sokrivo za „holokavst“ in prosi Jude odpuščanja, je glavno sporočilo nemške izjave, objavljene 24. januarja v Bonnu. Tudi protijudovsko zadržanje v Cerkvi je vodilo do tega, da se kristjani v „tretjem rajhu“ niso dovolj uprli rasističnemu antisemitizmu. Med njimi so bili tudi taki, ki so glede taga odpovedali in nosijo krivdo. Nemalo jih je dopustilo, da je nanje vplivala nacistična ideologija, ter so ostali brezbržni ob zločinih proti premoženju in življenju Judov. Drugi so podpirali zločine ali celo sami postali zločinci, pišejo škofje. Tisti pa, ki so Judom pomagali, pri tem pa tvegali svoje življenje, so pogosto ostali sami.

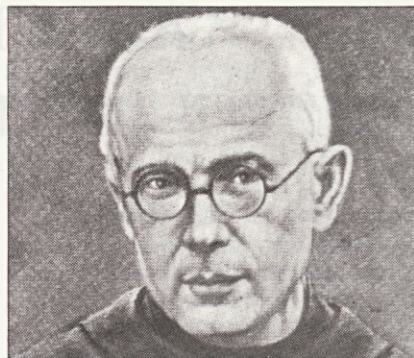
Nemški škofje obžalujejo, da so le posamezniki na lastno pobudo pomagali Judom in da tudi ob gonji proti njim leta 1938 ni bilo nobenega javnega in izrecnega protesta, ko so gorele in bile opustošene sinagoge, oskrunjena pokopališča, razdejane judovske trgovine, poškodovana in oropana številna stanovanja, ljudje zasliševani, mučeni in umorjeni. Dvanajstletno vladanje nasilnega nacionalsocializma je težko zgodovinsko breme. Spomin na 50. obletnico osvoboditve Auschwitza je za

nemške katoličane priložnost, da znova preverijo svoj odnos do Judov. Obenem jih opominja, da ta kalvarija v zgodovini poljskega trpljenja še vedno obremenjuje odnose med Poljaki in Nemci.

Škofje spominjajo na skupno priznanje krivde skupne sinode nemških škofij sredi sedemdesetih let. Poudarjajo, da je antisemitizem greh proti Bogu in človeštvu. V Cerkvi ne sme biti mesta in pritrjevanja sovraštvu do Judov. Prav tako ne za nasprotovanje, odklanjanje in sovraštvo do njih. Kjer bi prišlo do česa takega, se je nujno potrebno temu javno in izrecno upreti. Cerkev se mora znova učiti, „da izvira iz Izraela in da ostaja povezana z njegovo vero, etosom in liturgijo“. Kjer je mogoče, naj krščanske in judovske skupnosti navezujejo stike. „Storiti moramo vse, da bodo lahko Judje in kristjani v naši državi živeli skupaj kot dobri sosede“, opozarjajo nemški škofje.

Poljski škofje pa v svoji izjavi, objavljeni 23. januarja v Varšavi, zlasti spominjajo na žrtve nacističnega uničevanja Judov, hkrati pa pozivajo „k jasni odpovedi vsaki obliki zaničevanja človekovega dostojanstva, rasizma in protipoljskega razpoloženja“. Edino zagotovilo za to je vzgoja k medsebojnemu spoštovanju, strpnosti in ljubezni.

Škofje opozarjajo, da so taborišče Auschwitz zgradili nemški nacisti. Poleg komunizma je tudi nacizem „potepal dostojanstvo človeka kot božje podobe“. V začetku taborišča so bili njegovi zaporniki in žrtve zlasti poljski razumniki, borci odpora, duhovniki. Skoraj ni

Sv. Maksimilijan Kolbe,
umrl v Auschwitzu.

poljske družine, ki ne bi izgubila sorodnika v Auschwitzu ali katerem drugem taborišču.

Že od začetka so v taborišče vozili tudi poljske Jude. Leta 1942 je Auschwitz (Oswiecim) postal „kraj uredničenja zločinske ideologije ‘rešitve’ judovskega vprašanja“. Iztrebljanje Judov ni le otežilo odnosov med Nemci in Judi, „marveč v veliki meri tudi odnose med Judi in Poljaki, ki so bili skupaj — vendar ne v enaki meri — žrtve nacionalsocialistične ideologije in zaradi bližine kraja, kjer so živeli, nehote postali priče izkoreninjenja Judov“. Škofje izrecno opozarjajo, da so do druge svetovne vojne Judje in Poljaki živeli v sožitju.

Številni Poljaki naj bi na nacistično uničevanje Judov odgovorili „z junaštvom in pripravljenostjo na žrtve“, spominjajo škofje. Skrivali so jih in pri tem tvegali svoja ter življenja drugih družinskih članov. Žal pa so bili tudi ljudje, ki so Jude izkoriščali v njihovih zavetiščih ali jih izročali Nemcem. To ostaja „za vedno očitek naši vesti“. Poljaki in Judje so se znašli v usodni skupnosti, v kateri so bili izročeni „zavojevanju in brezobzirnemu izkoreninjenju“. Judje pa so postali žrtev načrtnega iztrebljanja in popolnega uničenja. ●

vse je bežalo proti Zapadu. Ko so jim Rusi zaprli zemske poti, je bil možen beg le čez zamrznjeno morje. Toda mnogo ladij se je potopilo in na tisoče beguncev je našlo smrt v morju. Leta 1944 je provinca Vzhodna Prusija še štela nad 2.6 milijonov prebivalcev. Po nemški predaji naj bi bilo v teh krajih okrog 600.000 Nemcev, katerih usoda je še sedaj zavita v temo. Veliko je bilo izseljenih, mnogo pobitih, nekateri pa so naredili samomor. Cerkve, kar jih je

ostalo celih, je nova oblast spremenila v skladišča ali telovadnice. Preostali Nemci pa so se morali prilagoditi novim razmeram.

Stare Vzhodne Prusije ni več. Med vojno ji je bilo prizanešeno, da ni bila nikdar bombardirana, in so jo zato imenovali „oaza miru“. Padla pa je kot prvo nemško zasedeno ozemlje v roke Rusov, ki so se nad njo maščevali s potoki krvi za zločine nacistov.

Po poročilih je bilo v Auschwitzu

zaprlih tudi okoli 2.000 Slovencev. Vrnilo se jih je le dvajset!

V letu spominov molimo zanje in za vse naše ljudi, ki so bili žrtve brezsmiselnega nasilja. V letih med drugo svetovno vojno in po njej je bilo prelito toliko krvi in človeško trpljenje je bilo tako neizmerno, da se upravičeno vprašujemo, v koliko so sploh vesela praznovanja upravičena? Saj so bile žrtve na obeh straneh — v vrstah zmagovalcev in v vrstah premaganca! ●

ZMAGOSLAVJE KRIŽA

FRANCE BERGANT

Naslovni besedi sta, po človeško gledano, pravo nasprotje: zmagošlavje po naši pameti nima nič skupnega s križem in križ pomeni v najboljšem primeru nekaj nezaželenega, odvratnega. Kakor hitro pa prestopimo na področje **zgodovine odrešenja**, človeška modrost čestokrat postane nespamet in to, kar se očem ljudi zdi nespametno, božja modrost in moč. Zdi se, kot da bi se Bog poigraval s takimi paradoksi ali nasprotji v svojem ljubečem ravnanju z ljudmi; za verne je tako ravnanje stalna preizkušnja njihove vere, za neverne pa enostavno nesmisel.

Evangelij, zlasti Janezov, predstavi to dramo velikega petka kot Kristusov triumf: „In jaz, ko bom z zemlje **povzdignjen** (pomeni: križan-poveličan), bom vse pritegnil k sebi.“ (Jn 12, 31-33). Kristus je, torej, premagal smrt, ne na veliko nedeljo, ko je vstal iz groba — to je namreč že posledica, ampak ko je umrl na križu. V tem je ravno tisti paradoks ali božja modrost in moč, ki izključuje kakršnokoli človeško ali mitološko predstavljanje, da se Bog bojuje z njim, ki je bil do tedaj vladar sveta — hudičem. Ne, po božji modrosti je hudič poražen v dejanju, ki ga je smatral za svojo zmago nad Kristusom — smrt na križu.

Seveda ta zmagošlavni vidik Križa ni viden na prosti pogled, ampak ga dojamemo le po tistem notranjem videnju, ki mu pravimo vera. Brez vere drama velikega petka zdrkne na raven navadnega dogodka policijske kronike in kot tak je označen v rimskih Analih: namreč, da je bil Jezus za časa Poncija Pilata, guvernerja v Judeji, obsojen na smrt na križu (Tacit, Analis); in to je vse, kar ve rimska zgodovina povedati o Jezusu. Zato je tudi razumljivo, da je bilo za Jude apostolsko oznanjevanje nekega križanega odrešenika pravi škandal, za pogane pa naravnost norost, kot se izrazi sv. Pavel (1 Kor 1, 23sl). Za judovsko tradicijo, prežeto z vero v silnega in močnega Boga, „ki s svojim dihom uničuje sovražnike“ (2 Mz 15,10; Job 4,9), je bil govor o nekem krotkem in miroljubljem mesiju in božjem Sinu, ki je povrh še podlegel svojim sovražnikom, naravnost nekaj nezaslišanega; in to kljub vstajenju, kajti od mrtvih vstali Kristus se je prikazoval le izbranim pričam, ne pa množicam. Križ je torej za Jude škandal, za pogane, ki so oboževali zlasti modrost in silo, norost, tistim pa, ki so poklicani (ki verujejo) — nadaljuje apostol — božja moč in modrost, v kateri se zveličujemo.

In tak je Kristusov križ — zasajen enkrat za vselej na prelomnici časov — tudi ostal v zgodovini. Gledan s strani nevernih pomeni poraz nekega galilejskega religioznega vizionarja, eno izmed tolikih žrtev rimske okupacije; njegova mesijanska pretenzija, če jo je sploh imel, je propadla, kot to izrazita razočarana učenca iz Emavs: „Mi pa smo upali, da bo on tisti, ki bo rešil Izraela“ (Lk 24,21). Kristus je na tej liniji kvečjemu ena tragična priča več krivičnega stanja in nasilja na svetu ter nemoči zoper takšno stanje. Križ, gledan s strani vernih, pa je znamenje zmage nad smrtjo; je drevo nesmrtnosti, čigar sad poteši skrite slutnje in želje po večnosti, vtisnjene v globine človekovega duha.

Češčenje Kristusovega križa torej ne pomeni kakega poveličevanja trpljenja kot takega, ki je vedno bilo in ostane zlo za slehernega človeka in se je upiralo tudi Jezusu, tako da je pred njim trepetal in krvavi pot potil; „...ki je daroval molitve in prošnje z močnim vpitjem in solzami Njemu, ki bi ga mogel rešiti...“ (Heb 5,7), ki z besedami psalmista izrazi svojo popolno osamelost na križu: „Moj Bog, zakaj si me zapustil!“ Kristus nas očitno ni hotel zapustiti zgleda kakega heroja v trpljenju: ni suvereno preziral smrti, kot kakšni mitološki in filmski junaki, pač pa nam je pokazal, da je ljubezen do Očeta in bližnjega bil tisti vir moči, ki je premagala obup in mu ohranila dostojanstvo v kruti smrti. Trpljenje in smrt, neizogibna posledica greha ter po svoji naravi nekaj negativnega, pa se po Kristusovi smrti — zopet na paradoksen način — spremeni iz prekletstva v sredstvo odrešenja: Sveti Pavel, ki smrt poosebi kot nekakega igralca na odru človeške življenjske drame, in sicer kot zadnjega sovražnika, ki mora biti premagan, se predstavlja, da je Kristus temu sovražniku — smrti, izdrl strupeno želo: „Smrt, kje je tvoja zmaga, kje je tvoje želo?“ (1 Kor 15,55s). To se pravi, smrt je izgubila svojo usodno dokončnost in pogubnost, bila je razorožena ter je postala le prehodni moment iz stanja umrljivosti v neumrljivost, iz stanja časnosti v večno življenje. Če ostanemo pri Pavlovi podobi, ugriz smrti ni več strupen, poguben; to pa, kar taka „imunizirana“ smrt še ohrani bolečega, pa postane dragocen osebn doprinos k odrešenju, kot se zopet izrazi sv. Pavel, namreč, da **svoje trpljenje dodaja, kar manjka Kristusovemu...**, zares modra božja ekonomija, v kateri se nič ne izgubi: to, kar je bila izguba in poguba, se šteje kot dobiček.

Pohujšanje križa pa ima še drugačne oblike; ne samo za one, ki so „zunaj“ (neverne), ampak tudi za nekatere kristjane je križ bil, in je tudi danes, nekako odveč. V pismu Filipjanom

Pavel potoži (3, 18), da so nekateri kristjani postali povražniki Kristusovega križa. To so bile skupine gnostično prosvetljenih kristjanov. Zaprtim v svoj ozki krog izbrancev se jim je zdelo za malo, da bi se ukvarjali s tako banalnimi rečmi, kot so zapovedi, kar naj bi bilo za nevedne in preproste ljudi; sploh so zavračali, kar ima krščanstvo „zahtevnega“, kot na primer cerkveno učiteljstvo: zato so odklanjali Cerkev kot ustanovo. Omislili so si nekaj razumski sistem odrešenja — gnózo, ki je bila zmes filozofije, mitologije in nekaj krščanstva. In take sv. Pavel imenuje sovražniki Kristusovega križa. „Njih bog je trebuh in njih konec pogubljenje“. Célo drugo stoletje je zaznamovano s polemiko proti tej gnostični tendenci v krščanstvu, kjer je v bistvu šlo ravno za odpravo križa, to je za izpraznjenje Kristusovega odrešilnega dejanja na križu. Njegova smrt je postala odveč, kajti ti ljudje so trdili, da so prišli do skrivnega znanja, po katerem se človek odreši sam.

Danes bi mogli identificirati podobne zmotne tendence v skrajno liberalnih krščanskih krogih zunaj in tudi znotraj Cerkve, ki se povzdigujejo nad Cerkev kot ustanovo in katerim krščanstvo pomeni predvsem neko intelektualno držo, z zelo individualistično oznako, ne pa angažiranost v občestveno življenje Cerkve in njeno prakso. Seveda pa tega ne smemo zamešati z onim zrelim, odraslim krščanstvom, h kateremu je pozival tudi 2. vatikanski koncil, kjer kristjan popolnoma legitimno tudi kritično presoja o dogajanju in življenju Cerkve, toda kot njen polno udeležen član, ne pa kot odmaknjen sodnik.

Druga, bolj groba oblika zavračanja križa — včasih posledica verske ignorance — pa se kaže pri tistih kristjanih, ki se sklicujejo na napake in grešnost Cerkve, še posebno hierarhije, kot opravičilo za svojo odtujenost od Cerkve, predvsem kar se tiče njenega moralnega nauka in verske prakse, z izgovorom, ki ga je pogosto slišati: „verujem v Boga, v Kristusa, ne pa v Cerkev in duhovnike“. Tudi v tem primeru gre za pohujšanje nad križem, ki ga predstavlja človeški element Kristusovega skrivnostnega telesa — Cerkve.

Med kristjani prvih časov, predvsem v Korintu, so bili tudi taki, ki so se navduševali predvsem za razne karizme, to je — izredne duhovne darove, med njimi še posebno take, ki so vzbujali največ pozornosti, kot govorjenje tujih ali sploh neznanih jezikov in čudežnih ozdravljanj. Sv. Pavel sicer poudarja, da so karizme nekaj dobrega, od Boga dane, toda opozarja, da morajo biti v korist Cerkvi, da gradijo njeno duhovno občestveno telo, ne pa za osebno razkazovanje (glej 1 Kor 12). In zlasti, da bi te kristjane priklical iz njihovih karizmatičnih višin k tlom vsakdanje realnosti, jim pokaže odličnejšo karizmo, — ljubezen, ki predstavlja sintezo krščanske moralne zahteve: „Ko bi tudi angelske jezike govoril, ljubezni pa ne bi imel, sem brneč bron... in ko bi imel celó tako vero, da bi gore prestavljal, ljubezni pa ne, nisem nič...“ (1 Kor 3). Skratka, sv. Pavel se je dobro zavedal, da bi pretirano in enostransko hlepenje po čudežnem in izrednem odtujilo krščanstvo od njene mnogo manj spektakularne obveznosti in zavzetosti za človeka in svet. Tudi v tem primeru je šlo zato, ali bo Kristusov križ ostal v središču krščanstva, kot zveličavna moč in modrost, ali pa ga bo izpodrinilo bolj triumfalistično, svetobežno krščanstvo, zamaknjeno v tretje nebo.

Nagnjenje k vsemu kar je skrivnostnega in čudežnega, je nekaj splošno človeškega, to opazujemo tudi danes. Ako to tendenco usmerja zdrav verski nauk in praksa, ima to svoje mesto in pomen tudi v religiji. Sicer pa se izrodi v nekako

posiljevanje in manipuliranje nadnaravnega, ki čestokrat ohrani le videz verskega, v bistvu pa postane v rokah zainteresiranih nevarno sredstvo za zavajanje preprostih ljudi v neki utopičen in misteriozen svet, kjer se vse dogaja in rešuje po čudežnih in skrivnostnih silah, skritih v človeku samem. Tudi tu ni mesta za križ!

Spričo zgoraj omenjenih in še drugih zmotnih tendenc je sv. Pavel prišel do zaključka, da mora oznanjati Kristusa in to — križanega! S tem je hotel zatrditi, da je teologija križa poglavitne važnosti za krščanstvo, ako naj le-to ohrani potrebno ravnovesje med vstalom, poveličanim Kristusom in med še trpečim Kristusom, utelešenim v svoji Cerkvi. Kristjani dejansko v veri in upanju na neki način že sedaj stopamo v območje večnosti: v Kristusu smo že poveličani (Kol 2, 12), toda zgodovinsko tvorimo njegovo eklezialno telo, ki je še na svojem križevem potu. Kristjanova eksistenca je tako razpeta med „že“ in „še ne“: v Kristusu je zmaga že naša, toda zmage še nimamo v posesti. Posest zmage je pogojena, da hodimo po poti zgodovinskega Kristusa, ki je rekel: Sin človekov je prišel ne zato, da bi se mu streglo, ampak da bi on stregel, in dal življenje za druge; in zopet: ...zgled sem vam dal, da bi tudi vi storili, kakor sem vam jaz storil — in to je kristjanov vsakdanji križ in zmagoslavna pot (glej Mk 10, 45 in Jn 13, 15).

Naj nas duh popelje

RAFKO VODEB

*Dober si, Gospod, pozoren,
ko nam daješ postni čas,
ko nam odpiraš notranje uho,
ko nam odpiraš oči srca,
da bi zaznali tvoje rahlo trkanje,
da bi spregledali in se spet obrnili
k tebi kakor sončnice za soncem.*

*Presušena zemlja smo, jalova,
zamrla je radost ko suha mladika,
srce je utrujeno, zbledelo ko izprano blago,
brez leska,
v očeh ni več sporočila ljubezni,
ne znamo več ne sprejemati ne dajati.*

*Naj nas Duh popelje v puščavo,
naj začutimo lakoto in žejo po Besedi,
post in molitev naj zrahljata brazde srca
za seme tvoje zastonske ljubezni.
Vodi nas po novih poteh,
da bomo zahrepeneli po čistem vrelcu,
da bomo odprli dlan siromaku,
da te bomo prepoznali med ubogimi,
med vsemi, ki nosijo tvoje rane, Gospod.*

*Naše srce je pripravljeno,
skesanega srca ne zavračaš.
Čez ramo boš vrgel našo pregreho,
v globočino morja vse naše grehe.
Med ljudstvi te bomo slavili,
vse dni ti bomo peli, Gospod,
ker si dober.*

OBREDI VELIKEGA TEDNA

Cvetna nedelja

Cvetna nedelja, ki pomeni začetek velikega tedna, ima izrazito dvojno zgradbo. To nakazuje že vsebina praznika in praznično bogoslužje, saj se na ta dan spominjamo Jezusovega slovesnega vhoda v Jeruzalem (blagoslov zelenja in procesija) in Gospodovega trpljenja (maša s posebnim poudarkom na branju pasijona, poročila o Jezusovem trpljenju in smrti).

Blagoslov zelenja se nadaljuje s procesijo, med katero pojemo v slavo Kristusu, edinemu pravemu Kralju. Na začetku procesije nosimo križ, ki oznanja, da moremo samo po križu priti v božje kraljestvo. Procesija nas popelje k oltarju, kjer se ponavzočuje Jezusovo trpljenje in njegova smrt.

Veliki četrtek

Ta dan začnemo najsvetejše tridnevje, v katerem obhajamo višek vsega bogoslužnega leta: Jezusovo trpljenje, smrt in vstajenje.

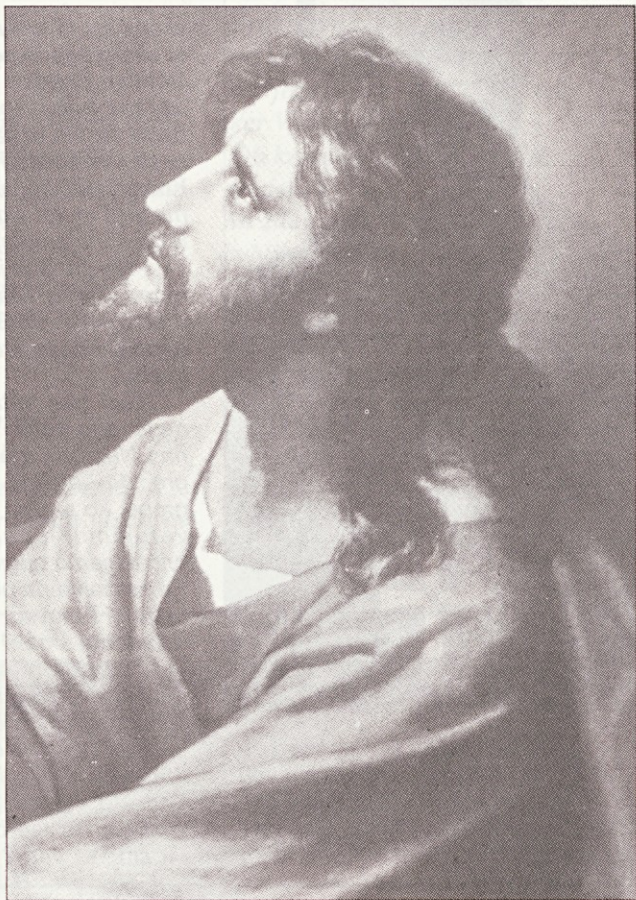
1. Krizmena maša

Dopoldne je v stolnici krizmena maša. Bogoslužje vodi škof s somaševanjem duhovnikov vse škofije, da se izrazi edinost zbora duhovnikov. Po homiliji duhovniki obnovijo svoje duhovniške obljube, ker je ta dan postavitve zakramenta mašniškega posvečenja. Nato škof blagoslovi sveta olja: bolniško olje za maziljenje bolnikov, krstno olje za maziljenje novokrščencev in sveto krizmo, ki se rabi pri krstu, birmi, pri mašniškem posvečenju, pri posvečenju oltarjev, cerkva... Blagoslovljeno olje želi ponazoriti delovanje Svetega Duha. Ko smo maziljeni z oljem, postajamo kraljevo duhovstvo, posvečeno za službo Bogu in bližnjemu.

2. Večerna maša velikega četrтка

Pri tej sveti maši obhajamo in doživljamo, kar je bilo na prvi veliki četrtek, ko je Jezus s svojimi učenci pri zadnji večerji opravil prvo mašno daritev, nam pa dal novo zapoved, zapoved ljubezni, ki jo je spričal z besedo in dejanjem, ko je apostolom umil noge. Naj naša srca napolnjuje veliko veselje in globoka hvaležnost za te božje darove. Med petjem slave zvonijo zvonovi, ki potem utihnejo do velikonočne vigilije. Po homiliji je lahko umivanje nog. Jezusov zgled ponižnosti in ljubezni naj v nas prebudi potrebo po novih oblikah služenja in ljubezni.

Po maši prenesemo Najsvetejše v primerno kapelo ali stranski oltar, potem pa tam molimo do polnoči. Jezus kliče tudi nam: „Čujte in molite!“ Naj nas ne zadene Jezusov očitek: „Tako, eno uro niste mogli ostati budni z menoj?“

Veliki petek Gospodovega trpljenja

Slovesno liturgično opravilo velikega petka obhaja Jezusovo trpljenje in smrt na križu. Ne obhajamo Jezusovega pogreba, temveč njegovo zveličavno trpljenje, ki prinaša zmago nad smrtjo.

Liturgično opravilo je razdeljeno na 4. dele: V 1. delu je bogoslužje božje besede (branje beril in branje ali petje pasijona), v 2. delu posebne prošnje za različne potrebe Cerkve in vsega sveta, v 3. delu češčenje svetega križa in v 4. delu sveto obhajilo.

Najbolj pomenljiv obred svetega opravila je češčenje križa. Do Jezusove smrti je bil smisel trpljenja zakrit našim očem. Jezusova predanost Očetu in ljubezen do nas, ki doseže svoj višek v daritvi na križu, odkriva skrivnost trpljenja. Vabi nas, da se vedno znova ozremo na križ, ki daje smisel našemu

življenju, trpljenju in smrti.

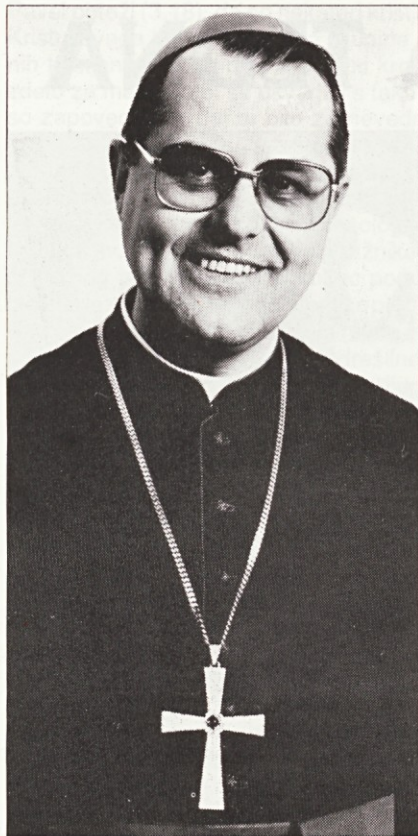
Velika sobota

Na veliko soboto se Cerkev mudi pri Jezusovem grobu in premišljuje njegovo trpljenje in smrt. Oltar je zakrit, maše ni. Ta dan lahko delimo obhajilo samo kot sveto popotnico. Ob primernem času je blagoslov velikonočnih jedil.

Blagoslov jedil

Blagoslov velikonočnih jedil je lep slovenski običaj. Brez njega si skoraj ne moremo predstavljati velikonočnih praznikov. Običaj je gotovo izraz vere naših prednikov, ki so z blagoslovom jedil hoteli priklicati božji blagoslov v svoje domove. Blagoslov velikonočnih jedil naj v nas zbudi smisel in hvaležnost za milost, ki izhaja iz velike noči, in nas opozarja na božjo bližino prav v teh

Verujemo iz vsega srca

Pozorno branje evangelijskih poročil o Jezusovem prikazovanju po vstajenju nam pove, da je Gospod želel podeliti „moč vstajenja“ tako posameznikom kakor

skupinam in tudi množici. Hotel je, da bi bile njegove poveljane edinosti z Očetom deležne vse „od Boga prej izbrane priče“ (prim Apd 10, 41), ki bodo veselo oznanilo o vstajenju ponesle v svet. Med osebami, ki jih vstali Kristus srečuje, smo tudi mi kot posamezniki in kot skupnost, ko v bogoslužju obhajamo njegovo vstajenje.

Prav ganljivo je srečanje z Magdaleno. Marija Magdalena je simbol hrepenenja po Bogu, ki edini more napolniti naša srca. Poklical jo je po imenu.

Tudi nas vstali Gospod osebno nagovarja, toliko bolj, ker je znotraj nas. Naša duša je njegov grob. Res ne gre, da bi iskali Živega v kamnitem grobu, ko pa živi v srcih tistih, ki vanj verujemo, upamo in v ljubezni pričakujemo njegov prihod v slavi. — Pa srečanje na poti v Emavsi. Gospodova bližina razvne srca.

Pretrajljivo je bilo srečanje s Tomažem, simbolom vseh, ki se zanesejo le na lastno izkustvo. „Če ne vtaknem prsta v rane od žebeljev...“ (Jn 20, 25). V vsakem izmed nas je nekaj Tomaža. Radi bi polno, matematično gotovost. A kje bi bil v tem primeru prostor za vero? Bi nas matematika

vrgla na kolena, v češčenje? „Če ne polušajo Mojzesa in prerokov,“ (Lk 16, 31) je rekel Abraham bogatino v peklenjskih plamenih, „se ne bodo dali prepričati, četudi kdo vstane od mrtvih“. Kako je to res, so dokaz veliki duhovniki in starešine, ki so dali stražarjem veliko denarja z naročilom, kako naj govorijo: „Ponoči, ko smo mi spali, so prišli njegovi učenci in so ga ukradli!“ (Mt 28, 13). Ob srečanju z Vstelim v njegovih zakramentih in zlasti v obhajilu, kjer se ga ne bomo le dotaknili, ampak se vanj potopili, bomo padli na kolena v ponižni izpovedi: „Moj Gospod in moj Bog!“

Srečanje z učenci na veliko noč zvečer ni prineslo njihovim razbolelim dušam le miru („Mir vam bodi!“), ampak tudi poslanstvo. „Kakor je Oče mene poslal, tako tudi jaz pošljam vas. Prejmite Svetega Duha! Komur grehe odpustite, so jim odpuščeni“ (Jn 20, 21-23). Tisti, ki je premagal smrt, je premagal tudi vzrok smrti — greh. In te zmage naj bi bili deležni vsi, ki bodo v ponižnosti priznavali svoje grehe apostolom in njihovim naslednikom ter pomočnikom v službi Cerkve.

Končno še srečanje pred vnebohodom, ko je vstali Kristus poslal učence oznanjati njegovo veselo oznanilo

dneh. Blagoslovljena jedila imajo tudi svoj poseben pomen: vsa se nanašajo na Kristusa in ponazarjajo njegovo trpljenje, smrt in vstajenje.

Pirhi pomenijo več stvari. Najprej Jezusov grob. Kakor piščanec sam skljuje lupino in pride iz nje brez tuje pomoči, tako je tudi Jezus sam s svojo močjo prišel iz zaprtega groba. Rdeči pirhi pomenijo kaplje Jezusove krvi, ki so polzele iz njegovega čela in v vrtu Getsemani, posebno pa na Kalvariji.

Velikonočno jagnje, vstalega Jezusa, pomeni meso. Navadno je to šunka. Ob uživanju blagoslovljenega mesa naj bi se kristjani spominjali Kristusovega telesa, ki je bilo darovano na križu za naše odrešenje.

Kolač spominja na trnovo krono, ki so jo vojaki po bičanju dali Jezusu na glavo.

Hren pomeni žeblje, s katerimi so mu pribili roke in noge na križ.

Velikonočna vigilijs

Vigilijs (bedenje) pomeni veselo pričakovanje Kristusove vrnitve v molitvi in petju. To je noč vseh noči, pričakovanje jutra, ko je Jezus zdrobil verige smrti in vstal kot zmagovalec. Bogoslužje velikonočne vigilijs vsebuje štiri dele: slavlje luči, besedno, krstno in evharistično bogoslužje.

V prvem delu ob ognju in velikonočni sveči razmišljamo o tisti pravi luči, ki je Kristus.

Slavlje luči nas uvede v prvi temeljni del vigilijs: v besedno bogoslužje, ki nam v zgoščenih pripovedi prikazuje zgodovino odrešenja. Berila niso samo zgodovina, tudi ne samo zgledi, prav tako ne samo pouk, temveč so zgodovina, ki se je enkrat začela in se sedaj nadaljuje in uresničuje. Tudi mi smo včlanjeni vanjo. Oznanjevanje in premišljevanje božje besede je središče

vsakega krščanskega bedenja. Po berilu iz pisma apostola Pavla vsi vstanemo in duhovnik privikrat zapoje alelujo, ki je utihnila na začetku postnega časa. Trikrat jo zapoje, vselej više, vselej mogočnejše. V tej kratki besedi — aleluja — je povzeto vse odrešenijsko veselje velikonočne vigilijs in vsa njena vsebina.

Po slovesnem evangelijskem oznanilu Kristusovega vstajenja je krstno bogoslužje z blagoslovitvijo krstne vode in morda s krstom nekaterih. To nam nazorno pokaže, da deluje krst v moči Kristusove smrti in vstajenja. Obhajati veliko noč pomeni preiti s Kristusom iz smrti v življenje. Vse navzoče občestvo s prižganimi svečami v rokah obnovi krstno veroizpoved in krstne obljube.

Evharistično slavlje v čast vstalemu Kristusu naj bo na to sveto noč naša zahvala Očetu, ki nam je dal Sina, križanega in od mrtvih vstalega. Aleluja!

vsem narodom in krščevat v imenu Očeta in Sina in Svetega Duha. Najprej oznanjat! Pred zakramenti hodi vera, ki je iz poslušanja! Potem krščevat! Čujmo, kaj pravi Filip dvorniku etiopske kraljice: „Če veruješ iz vsega srca, je to mogoče“ (Apd 8, 37).

Vsa Jezusova velikonočna srečanja so iz učencev naredila nove ljudi, priče vstajenja.

Tudi današnji človek — kot Marija Magdalena, Tomaž in drugi apostoli — išče resnico. Na življenjski poti ga — kakor učenca v Emavsu — tarejo skrbi, sredi negotovega življenja je obtežen z dvomi in malovernostjo kot neverni Tomaž. In vendar k temu človeku prihaja Kristus, zmagovalec nad trpljenjem in smrtjo, ter mu pravi: „Ne boj se!“ Še več! Prav temu človeku daje poslanstvo oznanjevanja evangelija: „Pošiljam te...“

S temi mislimi voščim vsem rojakom doma in po svetu v svojem imenu in v imenu vseh slovenskih škofov veselo veliko noč.

Metod Pirih, koprski škof

Vstal je, aleluja!

RAFKO VODEB

*Bratje in sestre,
vstal je Kristus,
naše darovano Jagnje, aleluja!*

*Nedeljski svit, tišina, prazen grob,
Marija Magdalena v solzah —
— in tisti glas „Marija!“, tisti glas!
„Učenik!“ In veruje.*

*Prazen grob, povoji in prtič.
Vstopi Peter in le vidi.
Potem pa Janez: vstopi, vidi in
veruje.
Kakor učenca v Emavsu,
ko je prelomil Kruh,
dokaz in znamenje Ljubezni:
spozna ga le, kdor misli, gleda in
poslušaj
s srcem.*

*Praznujmo, sestre, bratje,
na križu sta umrla greh in smrt,
v Njegovi krvi smo odrešeni,
ker Vstali ne umrje več.
Ob krstu smo umrli z Njim
in vstali
in zdaj smo ko zaklad
z Njim skriti v Bogu.*

*Praznujmo zdaj z oprešniki
resnice, čistosti,
zapijmo novo pesem,
zapijmo alelujo:
Vstal je Kristus,
naše darovano Jagnje,
aleluja!*

„Ker si me videl, veruješ; blagor tistim, ki niso videli in so verovali.“

Blagor tistim, ki niso videli...

ALOJZ REBULA

Na Kristusovem vstajenju stoji in pade krščanstvo: katoliško, pravoslavno in protestantsko. Na njem še posebej stoji in pade Cerkev, vsa njena dogmatika, vsi njeni koncili, vsa njena kultura, vse.

Nič čudnega, če si je posebno v zadnjem stoletju protikrščansko zgodovinospisje v svoji „demitizirajoči“ težnji prizadevalo spodnesti evangelijsko poročilo o vstajenju. Ni je domislice, po kateri ne bi bilo poseglo: Kristus sploh ni umrl na križu, Kristusovo truplo so ponoči ukradli učenci, njegovo vstajenje si je izmislila prva krščanska skupnost...

Verjeti v vstajenje res ni lahko, posebno zracionaliziranemu modernemu človeku ne. Lažje bo verjel v brezraren raj na zemlji, v reinkarnacijo, v novo srečno dobo, ki jo prinaša Vodnar...

Toda je kaj bistveno lažje verjel antični človek?

Prvi, ki Kristusovemu vstajenju niso verjeli, so bili njegovi apostoli. Ta „niso verjeli“ je v evangeliju zapisan kar dvakrat. Največji, tako rekoč kraljevski dokaz, da ni šlo za kakšne lahkoverneže, je dal apostol Tomaž, ta prvi „demitizator“.

„Če ne vidim na njegovih rokah znamenja žebeljev in ne vtaknem prsta v rane od žebeljev in ne položim roke v njegovo stran, ne bom veroval“: vrli Tomaž je kratkomočno zahteval eksperimentalni dokaz, kot se reče. In vstali Gospod je sicer pokazal njegovo nevernost, ampak ga zaradi tistega ni izključil iz apostolskega zbora. Z neverjetno prilagodljivostjo se je celo podvrgel tistemu poizkusu: „Položi svoj prst semkaj... Daj svojo roko in jo položi v mojo stran...“, s čimer je posredno pokazal razumevanje za njegov dvom.

Ameriško-francoski katoliški pisatelj Julien Green si je v svoj dnevnik zapisal tole misel: „Dvom sledi Verujočega kakor vsakega človeka sledi njegova senca. Ve, da je ob njem senca in da sama na sebi ni nič, vendar pa ta senca izgine samo s tistim, ki ga je sledila do smrti.“

Po naših človeških predstavah bi bil namreč moral Gospod Jezus tudi drugače vstati od mrtvih, kakor je, kakor bi se bil moral drugače roditi, drugače obnašati, drugače umreti (ne, umreti sploh ne bi smel...)

Na primer: zakaj takšna strašna diskretnost v njegovih prikazovanjih? Prikaže se nekaterim ženskim, tistim preplašenim apostolom, dvema scaganim učencema na poti v Emavs, no, enkrat se, kot poroča Pavel, prikaže petsto zbranim „bratom“ — a kje so tisti mogočnejši, povzročitelji njegove smrti, ki bi jih lahko porazil v prah s svojim nesmrtnim sijajem? Zakaj se ni prikazal članom judovskega sine-drija, Kajfu, Herodežu, Pilatu? Še več, zakaj se ni šel prikazati v prestolnico cesarstva v Rim, stopil pred zbrani senat, pred cesarja Tiberija v njegovi vili na Capriju?

Naša uboga človeška zakajstva, kakor bi rekel pesnik Župančič, ko vendar vest pravi kristjanu, ki mu je dana milost vere, naj naredi samo eno: naj posnema Tomaža in reče: „Moj Gospod in moj Bog!“

Ja, drugače bi verovali, ko bi nam bilo dano stopiti v oni pomladni palestinski vrt, srečati od veselja vzviharjene ljudi, videti odvaljeni kamen, stopiti v grob in videti „povoje na tleh in prtič, ki je bil na njegovi glavi, a ki vendar ni ležal med povoji, temveč posebej zviti na drugem mestu.“ (O tisti prtič, dokazovanjsko več vreden kot vsi argumenti „demitizirajoče“ šole...) Kaj šele, če bi videli

Gospoda in ko bi ga slišali reči „Imate kaj jesti?“, stekli v shrambo in mu pripravili narezek...

Nedvomno bi drugače verjeli, kakor verjamemo. Pravzaprav niti ne bi verjeli, ker bi videli. Apostolom dejansko ni bilo treba verjeti, ker so videli in celo tipali („kar so otipale naše roke“, pravi evangelist Janez na začetku svojega Prvega pisma). Nam je torej dan privilegij, da verjamemo, ne da bi videli, in da smo deležni blagra, ki ga vstali Gospod obljublja: „Blagor tistim, ki niso videli, a so verovali.“

Za nobeno ceno ne pustimo, da bi nam ušel ta blagor. Samo ta blagor bo dal pravo ozračje naši veliki noči, ji dal vonj nekega pomembnega vzhodnega vrta in zmagoslavni pobjisk neke odvaljene skale...

Prikazovanja ob jezeru

WILHELM HÜNERMANN

Nekaj dni za tem so apostoli zapustili Jeruzalem in se po Gospodovem naročilu vrnili v Galilejo. Kleofova sinova sta spet zasadila plug v rodovitno zemljo in se lotila svojih nekdanih opravil.

Ostali apostoli so se vrnili v Kafarnaum. Natanael-Bartolomej je opustil svojo lončarsko obrt in se je raje nastanil v ribiški bajti pri svojem prijatelju Filipu. Levi Matej je po cele dneve predsedel doma. Pisal je veselo oznanilo o Učeniškem življenju in trpljenju, o njegovih dejanjih in njegovem nauku, o smrti in vstajenju. Peter, Andrej in ostali so postali solidna ribiška družina. Krpali so mreže, smolili jadrnico, popravljali star, težak ribiški čoln. Vse je bilo spet tako kakor takrat, preden jih je Učenik poklical k sebi.

Samo bolj tihi in zamišljeni so postali. Ko je jadrnica drsela prek valov, so njihovi pogledi hiteli na prijeten grič za obrežjem, kjer je Učenik učil, molil in s čudeži pomagal ljudem. Apostoli sploh niso živeli s sedanjostjo, pa tudi na bodočnost niso mislili; vse njihove misli so se neprestano vračale v preteklost, v tiste srečne dneve, ko so živeli skupaj z njim.

Bilo je v začetku meseca ijarja. Ves dan je neznošno žgalo. Ljudje so olajšano zadihali šele na večer, ko je z jezera zapihala lahna, osvežujoča sapa. Večerna zarja se je utapljala v rahlo nakodrani jezerski gladini.

„Ribe grem loviti!“ je rekel Peter in s svojim bratom Andrejem pripravil jadrnico.

„S teboj greval!“ sta prikimala Zebedejeva sinova. Pridružili so se jim še Filip, Bartolomej in Tomaž. Razpeli so jadra. Svetilke in bakle so nemirno tipale v temno noč. Na nebu so se vžigale zvezde, kakor da bi širokogruden sejalec sejal srebrno zrnje. Zanj krajec je nagajivo mežikal iz valov.

Peter je prijel za zvončasto mrežo in jo z vajeno kretnjo vrgel v vodo. Svinčene uteži so jo potegnile v globino. Ko pa so jo čez čas potegnili ven, ni bilo v njej ničesar.

Še in še so metali mrežo in jo spet vlačili iz vode, toda v njej ni zacepetala niti najmanjša ribica.

Ure so minevale in nazadnje so le uvideli, da je ves trud zaman. Sicer pa je šlo že proti jutru in tudi mrzilo jih je prav pošteno. Bilo bi nesmiselno, da bi se še naprej trudili.

„Nehajmo!“ je Peter utrujeno pre-

dlagal. Andrej je zasukal krmilo. Zapluli so k obali. Globoko, penečo brazdo je puščala jadrnica za seboj. Bili so oddaljeni še kakšnih dvesto komolcev od pristana, ko so zaslišali, da jih z obale nekdo kliče. Bilo je še pretemno, da bi videli, kdo je; verjetno kak trgovec, ki čaka na ulov. Nastavil je dlani pred usta in glasno zaklical:

„Dečki, imate kaj prigrizniti?“

„Nič!“ je Peter odsekal. Bilo je čuti, kako slabe volje je, ker so se vso noč zaman mučili.

„Vrzite mrežo na desno stran čolna in boste našli!“

Na desno stran? Med čoln in obalo torej? Andrej je odkimal. Ta mož se kaj malo razume na ribolov. Mreža bo spet polna umazanih in ovijalk. Že prej so se

dovolj namučili, da so jo očistili. Toda še preden je izkušeni ribič uspel kaj reči, je Janez že vrgel mrežo v vodo.

Komaj pa jo je dobro vrgel, že so vsi v čolnu začutili močan sunek. Kaj je to? Se je mreža ujela za podvodno čer? Lahko bi se popolnoma raztrgala. Desna stran se je krepko nagnila.

Apostoli so s skupinimi močmi potegnili mrežo na površino. Bila je do vrha polna opletajočih luskinastih živali: karas, mren in somov. Čoln se je skoraj potapljajal.

Doslej so imeli samo enkrat tako obilen lov. Takrat, ko jim je Učenik po brezuspešni noči rekel, naj mrežo še enkrat vržejo. Janez se je nenadoma zdrznil. Spoznal ga je!

„Gospodje!“ je zaklical Petru. Ko je Peter to slišal, se je naglo opasal, planil v vodo in se pognal proti obali. Spremljevalci so mu sledili v čolnu. Gredelj je zaškrtal v pesek.

Medtem se je nad obzorjem dvignila velika sončna obla. V nastali svetlobi so prepoznali Gospoda. Začuden so obstali. Učenik si je zakuril ogenj in na žerjavici pekel ribo; kruh je položil kar na tla, ob ogenj.

„Prinesite ribe, ki ste jih pravkar ujeli!“ jim je zaklical.

Učenci so si začeli deliti kruh. Peter pa se je mučil s prenapolnjeno mrežo. Vlekel jo je k Učniku. Od napora in veselega vznemirjenja je bil ves upehan. Iz mreže je potegnil nekaj modro zeleno se svetlikajočih karas, več kot komolec je imela vsaka, očistil jih je in nataknil na ostre palice, ki jih je nalomil v bližnjem trnovem grmovju. Potem jih je dal peči nad plamenom. Ostali so preštevali ulov.

„Sto trinpetdeset velikih rib!“ je Filip zadovoljno vzkliknil, „manjših nisem štel!“

Posedli so za zajtrk. Nenavadno! Zdi se jim kakor da jih ne bi Učenik nikdar zapustil, kakor da bi se znenada spet vrnili tisti dnevi, ko je z njimi vsako jutro delil obrok. Nihče ga ni vprašal, od kod je prišel, kako to, da je tu. Kakor da bi bilo čisto samo po sebi umevno, da je

spet med njimi.

Jezus je kruh in vino blagoslovil in dal učencem. Vedno je tako delal.

Po zajtrku je nekaj ribičev odvezlo ulov v bližnjo šupo, da bi ribe nasolili, drugi pa so poskrbeli za čoln in jadra. Le Petra je Jezus zadržal. Pokazal je na mimoidoče, ga pogledal naravnost v oči in vprašal:

„Simon, Janezov sin, ali me ljubiš bolj kakor tile?“

Ribiču je vsa kri planila v glavo. Mar Učenik dvomi v njegovo ljubezen? Ustnice so mu vztrepetale: „Da, Gospod, ti veš, da te imam rad!“

„Pasi moja jagnjeta!“ mu je Učenik slovesno rekel. Kaj je spet to? Ribič naj bi postal pastir? Peter je zbegano pogledal Učenika. Ta pa je znova vprašal: „Simon, Janezov sin, ali me ljubiš?“

Peter je nestrpno odgovoril kakor prej: „Da, Gospod, ti veš, da te imam rad!“

„Pasi moje ovce!“

Naročilo je čisto in jasno zazvenelo v jutranjo tišino. In še v tretje isto vprašanje: „Simon, Janezov sin, ali me ljubiš?“

Ribičeve ustnice so se že jezno našobile, tedaj pa je z bližnjega dvorišča zadonelo petelinje petje. In Peter je v hipu doumel, zakaj ga je Gospod vprašal trikrat. Trikrat ga je zatajil tisto noč. Zato hoče, da mu tudi sedaj trikrat zagotovi svojo ljubezen. Apostol je ganjeno zajecjal: „Gospod, ti vse veš, ti veš, da te imam rad“

„Pasi moje ovce!“ je Gospod ponovil. Sedaj šele je Peter do kraja zbegan doumel, da ga Gospod ne postavlja za navadnega pastirja, ampak da mu hoče zaupati svojo čredo, občestvo vernih. Njega, ki je tako nemočen in nezanesljiv, ponovno postavlja za Skalo, na kateri hoče zgraditi svojo Cerkev. Nekaj vlažnega se je zasvetilo v njegovih modrih očeh, ko je poln vesele hvaležnosti pogledal Učenika. Jezu se je ozrl nanj, sočutno in razumevajoče, pokazal na njegov pas, s katerim se je bil prej v naglici krepko opasal, in rekel: „Resnično ti povem: Ko si bil mlad, si se opasoval sam, in si hodil, kamor si hotel; ko pa se postaraš, boš raztegnil roke in drug te bo opasal in odvedel, kamor ne boš hotel!“

Ko se je Peter trudil, da bi doumel temni pomen teh besed, se je spomnil tiste noči v vrtu na Oljski gori, ko je Jezus stegnil roke proti rabljem in se dal zvezati. Razumel je. Torej čakajo tudi njega udarci in trpljenje. Da, morda celo križ, saj ga je Učenik obljubil vsem tistim, ki bodo šli za njim. In današnje Gospodovo naročilo? Ali ni v teh besedah slutiti križ? Takrat, po prvem čudežnem ribolovu ga je poklical, danes ga kliče ponovno: „Hodi za menoj!“

„Gospod, vse do smrti!“ bi Peter

najraje zakričal, pa je ves zardel od sramu. Samemu sebi se je zagnusil, ko je pomislil na tisto preuranjeno obljubo pri zadnjih večerji: „Svoje življenje dam zate!“ In kako bedno je odpovedal! Gospod mu je takrat rekel: „Kamor grem, zdaj ne moreš iti za menoj, pojdeš pa pozneje.“ Zdaj je napočil tisti trenutek. Gospod ga ponovno kliče, naj gre za njim. Na koncu te poti pa čaka tudi njega vrv in križ. Četudi so ustnice molčale, je srce glasno in čvrsto izreklo: „Da!“

Janez se je vrnil od čolna. Peter ga je gledal. Dolga leta sta si bila zvesta prijatelja. Zaskrbljen, ker bo moral zapustiti drugega spremljevalca, je vprašal: „Gospod, kaj pa s tem?“

Peter, že spet se oziraš nazaj? Kaj ni Gospod tolikokrat poudarjal, naj se ne ozira nazaj, kdor stoji za plugom? Ali ni zahteval, da je treba pretrgati tudi najdražje vezi prijateljstva in sorodstva, da bi bil njega vreden? Gospod ga je ostro in očitajoče zavrnil: „Če hočem, da ostane, dokler ne pridem, kaj ti to mar? Ti hodi za menoj!“

Kako težka beseda! Peter se je dolgo zaman trudil, da bi jo razumel. Končno se mu je zazdelo, da je našel rešitev. Gospodov ljubljene ne bo umrl, dokler se Učenik ne vrne v slavi. On gre v smrt, Janez v življenje! Toda Peter se je v svojem srcu znova odločil: „Da, Gospod, zgodi se tvoja volja!“

Pogum mladiti mora nam obraz!

VLADIMIR KOS

*Velika noč se zmeraj v zor spreminja,
Velika noč zatona ne pozna —
Velika noč je tukaj — aleluja!*

*Pogum mladiti mora nam obraze:
mar ni se davi legijska patrolja
pognala v beg od angela svetlobe,
ko sunil kamen z vhoda je — v spomin?*

*Ah, naš Gospod, če hoče, stre orožje —
kot strl moč je smrti, strl grob!
In v križ, vsak križ, je vcepil seme rož...*

*Velika noč je, prav posebej naša,
ki pili smo stoletja s sužnjevim čaš:
zdaj jemljemo svobode z davnih skrinj...
Velika noč za nas se v zor spreminja.*

Nekega dne je Jezus naročil Petru, naj zbere apostole na gori, kjer je nekoč oznanil osmero blagrov. Na isti vzpetini pod žarečim galilejskim soncem jim je hotel izročiti še zadnje poslanstvo.

Novica, da se bo prikazal vstali Učenik, se je širila od ust do ust. Mnogi so se tistega sončnega dne vzpenjali po strmi poti. Iz Nazareta so prišli Kleofovi sinovi. Razkropljeni učenci so se v gručah pridruževali enajsterim. Vsi ljudje so v začetku zvesto hodili za njim, potem pa so se nad njim pohujšali v kafarnaumski shodnici.

Kakih petsto jih je moralo biti, je menil Matej, ki je odložil pero in prišel, da bi še enkrat videl Učenika. Med njimi so bili možje, ki so se takrat težkega srca ločili od Gospoda. Sedaj so se napol verni, napol še v dvomu vrnili. Tu je bil Barnaba, mož, ki so ga zaradi njegovega poštenega govorjenja imenovali „Pravični“, pa Matija Aristion, ozdravljeni hlapec rimskega poveljnika, in še mnogi, mnogi drugi.

Dan je bil izredno lep. Pod hribom je modro jezero valovilo v zlatih žarkih. Apostoli so skoraj brez diha čakali na Jezusov prihod.

Bo sedaj razodel svoje veličastvo? Je končno napočil čas, ko bo on, ki je premagal smrt, ustanovil svoje kraljestvo?

Nenadoma je prek jezera zadonel navdušen vzklik. Tu je! Nihče ni videl,

Rolling Stones

v Buenos Airesu

LOJZE KUKOVICA

Naprošen sem bil, da bi za bralce Duhovnega življenja napisal nekaj vrstic o glasbenem ansamblu Rolling Stones, ki je pred nedavnim gostoval v Buenos Airesu s petimi koncerti, katerih zadnjega so prenašali tudi po TV. Nisem glasbenik, tudi ne glasbeni poznavalec, zato ne bom govoril o Rolling Stones pod tem vidikom (čeprav seveda imam kot vsak človek svoje mnenje o tej vrsti glasbe), temveč le pod moralno-religioznim vidikom.

Tudi na ta primer naobrnemo lahko evangeljsko besedo, ki pravi: „Kakršno drevo, takšni sadovi.“ Oglejmo si torej kratko najprej, kdo so to Rolling Stones. Njihov dolgoletni in nesporni vodja je Mick Jagger, 51 let. Z religioznega vidika je važno povedati o njem (in to ni odkrivanje nobenih skrivnosti, ker se tudi sam tako predstavlja), da je on tisti, ki je ansamblu vtisnil satansko obeležje. Med drugim vemo o njem, da se je že pred mnogimi leti „posvetil Satanu“ v masonski sekti Hermetični red Zlate zarje (The Hermetic Order of Golden Daw). Odkar je to storil, smatra

sebe za utelešenega Satana, kar se da razbrati tudi iz treh njegovih zelo znanih pesmi, namreč: „Simpatija do hudiča“, „Prošnja njihovih satanskih veličastev“ in pa „Prošnji klic na mojega brata hudiča“.

Mick Jagger kakor tudi njegov tovariš v Rolling Stones Keith Richard sta bila uvedena v „črno magijo“ od Kenneth Angerja, enega najbolj znanih in priznanih satanistov na svetu. Sataniste imenujemo častilce Satana; tega častijo včasih iz sovraštva do Boga, drugič pa samo zato, da bi z njegovo pomočjo dosegli, kar se jim zdi, da po drugi poti ne bi mogli doseči. Jagger je v svoji zaslepljenosti šel celo tako daleč, da je s posebno pogodbo prodal svojo dušo hudobnemu duhu z namenom, da bi mu ta poskrbel slavo in denar. In vse kaže, da Lucifer pogodbo dobro izvršuje. Rolling Stones je namreč eden od glasbenih ansambllov, ki že dolgo časa obstoji in si je pridobil v svetu rocka nesporno prvo mesto. Pa tudi kar zadeva denar, se zdi, da je tisti, ki je že Kristusu ponujal

MICK JAGGER

vsa kraljestva sveta, izpolnil svoj del pogodbe. Mick Jagger namreč samo za avtorske pravice svojih pesmi dobiva letno več sto milijonov dolarjev. Je pa poleg tega tudi lastnik ali pa vsaj močan delničar mnogih velikih in donosnih podjetij tako v Angliji kot v inozemstvu. Strašno za usodo Jaggerja bi bilo, če bi pred smrtjo ne našel poguma, da bi razdrl pogodbo, sklenjeno s knezom temé, predno bi ta dokončno zahteval od njega njegov del.

Takšno je v glavnem drevo. Jasno je, da od takšnega drevesa ne moremo

od kod je prišel, toda tu je, visoko vzravan, ves ožarjen s sijajem notranje moči.

Množica je, kakor bi odrezal, utihnila, Srca so burno utripala. Jezus pa je dvignil roko in glasno zaklical: „*Danami je vsa oblast v nebesih in na zemlji. Pojdite torej in naredite vse narode za moje učence. Krščujte jih v imenu Očeta in Sina in Svetega Duha in učite jih spolnjevati vse, karkoli sm vam zapovedal!*“

Pošljite jih torej, da zavzamejo svet, tako kakor kralj pošilja svoje glasnike k vsem ljudstvom, da jih pridobijo zanj, da jih bodo učili, krščevali in sodili.

„Vse narode!“ bi Aristion najraje na glas zakričal. „Prastare pregraje so porušene. Ne samo Izrael, ves svet je sedaj božje izvoljeno ljudstvo, ki ga Kristus kliče pod svoj prapor. Gospod, tudi jaz hočem biti tvoj glasnik!“

Enajsterica je planila k Učeniku z

glasnim vriskom. Množica učencev, ki je po vsem tem trdno verovala, se je zgrnila okrog njih. Zadnji dvomi so se razblinili kakor begajoča megla pred sončnimi žarki. „Res je! Vstal je! Razglasil je svoje kraljestvo! Kraljestvo, ki ne pozna meja! Kraljestvo v dušah ljudi, ki vanj verujejo in zaupajo, kraljestvo ljudi, ki jih Bog ljubi!“

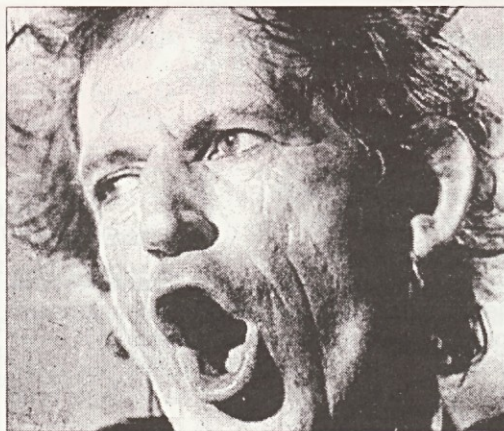
O, samo da jih ljubi! Da le ne bi nikdar več odšel, da jih ne bi nikdar več zapustil! Da bi spet tako kakor poprej potoval z njimi! Nikdar več ga ne bodo zapustili! Gospod je še enkrat dvignil roko in tolažilno, osrečujoče, spregovoril: „*Vedite pa: jaz sem z vami vse dni do dovršitve sveta!*“

Koje to izgovoril, jim je izginil spred oči. Kaj se godi? Mar ni pravkar obljubil, da ostane z njimi? Saj prek jezera še vedno doni velika obljuba! Pa vendar, odšel je!

Torej mora biti čudežno navzoč, neviden, a vendar in povsod z njimi? Spremljal bo svoje glasnike na vseh njihovih potih. Z njimi bo, ko bodo učili narode, ko bodo dvigali roke v molitvi, trpeli preganjanje in stiske. V najtemnejših ječah ne bodo sami! Ko jih bodo bičali, bo stal z njimi pri sramotnem stebru, ko jih bodo vlekli na morišče, jih bo tolažil. Slišal bo njihove zadnje zdihljaje in jih pričakal na pragu večnosti! Kakšna sreča! Kakšno veselje! Kako silno razodetje! Obrazi so jim žareli, ko so se zatopljeni v te misli spuščali na obrežje. Matej je v evangeliju, ki ga je napisal, dodal še to veliko obljubo in s silnimi besedami zaključil svoje poročilo. Skozi vsa tisočletja in v vsa prostranstva neba in zemlje bo neprestano odmevalo: „*Jaz sem z vami vse dni do dovršitve sveta!*“

pričakovati ravno dobrih sadov, zakaj tudi tu velja beseda evangelija: „Česar je polno srce, usta govore.“ Pesmi Rolling Stones so takšne, kakršna je — imenujmo jo duhovna usmerjenost njihovih članov, zlasti njihovega vodja Micka Jaggerja. Zato se ustavimo za trenutek pri nekaterih njegovih pesmih. Ena njih nosi naslov: „Na plesu z gospodom D.“ (Devil — hudičem). Druga je že omenjena „Njihovim satanskim veličastvom“, o kateri se sami bahajo, da so jo sestavili navdihnjeni od samega Satana. In ne gre le za eno pesem, temveč za cel album pesmi. Posebej znana je tudi „Simpatija do hudiča“, v kateri se vabi poslušalce, naj simpatizirajo s hudobnim duhom, zavrženim od Boga in človekovim smrtnim sovražnikom, „ubijalcem od začetka in očetom laži“, kot ga imenuje sam Kristus. Ta pesem je najbolj znana med pesmimi Rolling Stones in tudi najbolj bogata satanskega simbolizma. Naj navedem le eno kitico: „Živim (na zemlji) že mnogo let; ukradel sem vero in dušo mnogim ljudem.“ Ko je Mick Jagger prvič pel to pesem v Kaliforniji leta 1968, so njegovi osebni stražarji, ki se sami poimenujejo „peklenski angeli“, ubili enega črnca. In kot da bi se nekako norčeval, pravi Jagger v nekem ameriškem video (ki, upam, bo kmalu na razpolago tudi v španščini), da „vselej, ko pojem to pesem, nekdo umrje“. Zanimivo in značilno je tudi, da je prav ta pesem „Simpatija do hudiča“ postala tako priljubljena satanistom, da jo je večina njihovih skupin v ZDA — in jih je veliko — sprejela za nekakšno svojo narodno himno. V omenjenem video se bo med drugimi prizori videlo lahko tudi, kako se člani Rolling Stones in drugi ansambli posvečujejo Satanu, ko prisegajo na satansko biblijo in se istočasno norčujejo iz vsega božjega, posebej še iz Jezusa Kristusa in božje Matere Marije.

Naj omenim končno še ploščo „Juha iz kozje glave“ (Goat's Head Soup), v kateri se uči mlade ljudi obreda, s katerim morejo biti sprejeti v Satanovo cerkev. Plošča je bila posneta med neko sejo vudú na Haiti. V njej se naroča mladim, naj si preskrbijo kozo ali pa vsaj mačka. Živalim naj potem odrežejo glavo in zlijejo kri v posodo, v kateri mora plavati tudi glava ubite živali (koza je simbol hudobnega duha). Takoj nato si morajo prisotni narediti

KEITH RICHARD

majhen rez v zapestju, tako da se njihova kri zmeša s krvjo živali. Tako pomešano kri končno pijejo iz kozarca. Pravi program obreda, s katerim morejo biti sprejeti v Satanovo cerkev!

Večino teh pesmi, med mnogimi drugimi, so peli Rolling Stones tudi v Buenos Airesu. Ker ogromna večina gledalcev ni znala angleško, seveda niso vedeli, kakšne vsebine so te pesmi. Prišli so na igrišče Riverja zaradi glasbe, pa morda predvsem tudi zaradi slovesa, ki ga ta ansambel uživa v svetu. Vsaj večini je šlo, kot se zdi, za glasbo. Zato te vrste gledalcev ni obsojati, raje pomilovati, ker so nevede podprli neko stvar, ki je vredna absolutnega bojkota. Morda se je mnogim vendarle čudno zdelo, kar so opažali na odru, ki je bil pogosto osvetljen z ognjem in dimom, kot bi s tem hoteli prikazati pekel. In pa, da je bil oder okrašen z grozljivimi figurami, ki jih ni najti v krščanski ikonografiji, temveč kvečjemu v poganski in zlasti hindujski.

Če bi seveda Rolling Stones v Buenos Airesu uprizorili to, kar so nekaj dni prej v Sao Paulo in Rio de Janeiro, bi marsikomu hitro postalo jasno, da koncerti Rolling Stones niso nekaj tako nedolžnega, kot je hotela to prikazati propaganda. V teh dveh mestih se je namreč na koncertih zgodilo tole: neka pevka rocka se je ob drugi, goli ženski, prikazala oblečena v moder plašč s krono na glavi, v kateri je bilo lahko prepoznati podobo Naše Gospe Prikazane, patrona brazilskega naroda in ki predstavlja Marijino Brezmadežno spočetje. Naslednji trenutek je pred ogromno množico začela izvajati

neverjetno blasfemičen strip tease, kot poroča Jornal do Brasil od 4. februarja 1995.

Rolling Stones igra na našo nevednost in nepoznanje njihove prave „duhovne osebnosti“. Vedo, da večina tistih, če ne sploh vsi, ki prihajajo na njihove koncerte, ne razume vsebine njihovih pesmi (zaradi nepoznanja angleščine), še manj pa pozna globljo, recimo, metafizično ozadje njihovih članov. Zato jim brez slabega namena fanatično ploskajo, jih proslavljajo in se vsaj nekateri obnašajo, kot bi napol ponoreli za svoje idole. Njihovega satanizma nihče ne opazi. Če jih

kdo na to opozori, ga imajo za prenapeteža, ki vidi vsepovsod vpliv hudobnega duha. Rolling Stones vse to prav malo zanima. Saj so tudi oni končno žrtve, in sicer prve, peklenške prevare. Morda niti ne slutijo, da delajo za svojega „gospodarja“, ki jih plačuje s slavo in denarjem. Nje predvsem zanima denar. Z argentinske turnee, kjer jim je po poročilih časopisov prisostvovalo kakšnih 300.000 ljudi, so po sprejemljivem mnenju javnih občil odnesli vsaj 25 milijonov dolarjev čistega dobička. Lepa plača za razmeroma tako majhen napor! Če bi jo razdelili med tri milijone argentinskih upokoјencev, bi vsak dobil nekoliko več kot 8 dolarjev!

Kdor seveda ve, kdo so Rolling Stones in kaj na svojih koncertih pojejo, bi s svojo prisotnostjo resno grešil. Kristjan je vendar božja stvar, Bogu posvečen. Zato bi bilo v strašnem nasprotju z njegovo vero in prepričanjem, če bi prisostvoval koncertu, kjer se prepeva na čast Satanu; še huje seveda, če bi proslavljali in ploskali takšnim pesmim in pevcem, ki jih pojejo. Kdo od nas ne bi silno ogorčen in do smrti užaljen zapustil prireditve, pri kateri bi se začela prepevati žaljiva pesem proti njegovim materi ali pa samo proti njegovemu narodu.

Kako je bilo mogoče, da je toliko ljudi, in to brez dvoma v veliki večini kristjanov, prisostvovalo tem koncertom? Človek bi vprašal, kje je vendar katoliška zavest, kje vendar katoliška in krščanska načelnost? Že sem povedal, velika večina ni vedela, za kakšne koncerte gre. Namreč, da gre za satanistični ansambel, za mnoge sata-

Pogovor z režiserjem FRIDOM BEZNIKOM

Pogovarjal se je Jože Škerbec

Kdaj in kje ste igrali prvič? Od kod ste doma? Ali ste igrali že kot otrok?

Kar mi seže spomin v preteklost, je odrski prostor vedno prisoten. Rojen sem bil v Beljaku, prva otroška leta sem preživel na Jesenicah pri maminih sorodnikih. Od tam smo prebežali skozi Ljubelj na Vetrinjsko polje, ko sem bil komaj štiri-leten otrok. Iz tega časa se mi začnejo pojavljati bolj jasne podobe spomina in tudi prvi otroški nastopi v vlogi Jezuščka v „Petrčkovih poslednjih sanjah“ v Spitalu. Še danes, ko se srečujem s prijatelji in znanci ali pa ko v družbi nekdo hoče pojasniti, kdo sem, takoj pripomni: „To je pa tisti Jezušček“ in je takoj vse jasno. Govorim o spittalskih taboriških letih, ko so begunci, kljub negotovosti in stiski, imeli smisel in voljo za kulturno delovanje in skrb za duhovno rast, v katero so vključene gledališke predstave.

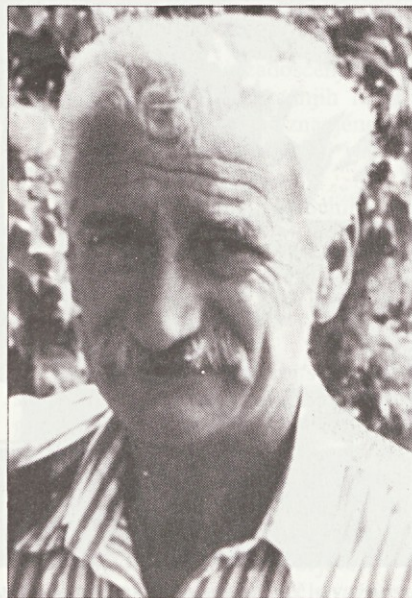
Kdaj ste odkrili talent in veselje za

igranje?

Tudi v šolski dobi, pri slovenskih šolskih sestrah na Paternalu, smo večkrat nastopali. Tja je neki dan prišel zame tedaj neznan gospod in nas poslušal, kako naglas beremo. Po končani preizkušnji mi je ta gospod dejal: „Ti boš pa igral malega Friderika Barago.“ To je bil Nikolaj Jeločnik. Šlo je za pripravo njegovega oratorija „Unum est necessarium“. Najbolj mi je ostala v spominu generalka za to uprizoritev, s svojim vrvežem ob pripravi odra, razdelitvijo kostumov, maskiranjem, predvsem pa luč močnega reflektorja, v katerega mi je režiser ukazal, naj zrem pred zadnjim stavkom mojega prizora, katerega se še danes spominjam: „Glejte, mati, kako sonce tone za griče.“ To sonce mi je svetilo v spominu vse do današnjih dni. Od takrat naprej sem sodeloval z nastopom, če sem bil le povabljen. Bilo jih je kar precej in se vseh skoraj ne spominjam. Tako je zame postalo naravno, da sem nastopal. To v okviru slovenske skupnosti. V argentinski srednji šoli smo študentje v zadnjih letih tudi prirejali igre. Tu se je začelo redno nastopanje, saj smo člani tega študentskega ansambla ustanovili gledališko skupino v obliki zadrage, ki se je imenovala „La Mueca“ in se z leti spremenila v „Teatro de La Pausa“.

Ali ste se kje poklicno šolali za odrski nastop in igranje?

Kot amatersko gledališče smo se zavedali svoje omejenosti in potrebe po globljem spoznanju odrske umetnosti. Zato smo organizirali cikle predavanj, debat, raziskovanj: nekateri člani smo tudi obiskovali tečaje, ki so nam bili takrat na razpolago, kot npr. v „Nuevo Teatro“, kjer so učili in predavali Pedro Asquini, Jorge Hecker, ki je ravno prihajal iz Dunaja po končani akademiji, Héctor Alterio, Alejandra Boero in Norma Viola. S posebno dobrohotnostjo nam je pomagal, da smo imeli dostop kot slušatelji v Instituto Superior del Teatro Colón in nam tudi sam predaval scenograf Saulo Benavente. Njemu pomagati, kadar je pripravljval scene in kostume, je bila posebna čast in odlična šola.

Igrali ste v okviru Slovenskega gledališča Buenos Airesa in pri gledališkem odseku SKA.

Slovensko gledališče v Buenos Airesu je nastalo takoj, ko smo imeli svoj lastni oder v Slovenski hiši. Do takrat, še posebno v okviru SKA, smo morali po izposojenih prostorih in dvoranah Buenos Airesa, kar je bilo še posebno naporno, saj je bilo treba v nekaj dneh pripraviti vse za predstavo. Iz te dobe se spominjam nastopov v uprizoritvah: „Igralci v igri“, „Gledališki večer“, z odlomki Sofokleja, Shakespearea, Sartreja, Čehova itd., „Ta veseli dan ali Matiček se ženi“, „Medeja“ Jeana Anouilha, „Obsodili so Kristusa“ Branka Rozmana; tudi za misijonsko proslavo so se pripravljale igre, kot npr. „Kdo bo plačal“, ki jo je režiral Ludvik Štancer.

Kateri režiserji in igralci so vam ostali posebej v spominu?

Iz vseh časov, dokler ni odletel v ZDA, se posebno spominjam igralca Jožeta Rusa, ki mi je s svojo predanostjo za igranje pustil poseben vtis. Najbolj se ga spominjam v Čehovem „Labodjem spevu“. V kontrastu z umirjeno Rusovo pojavo je pa posebno vplivala name eksplozivna kreativnost in nemirno iskanje svojega gledališkega oblikovanja Nikolaja Jeločnika. Za vse, ki nam je gledališka umetnost kaj pomenila, je njegovo neutešljivo iskanje lepote zahtevalo od nas igralcev marsikaterikrat prekoračiti meje zmogljivosti, kot npr. pri odrski baladi v osmih podobah „Obsojen sem bil“, ki sta jo z Brankom Rozmanom napisala za

nistične pesmi. Nečesa se lahko vsi naučimo iz tega dogodka: da danes tudi v „katoliški“ deželi nismo gotovi, da bo vse krščansko in moralno zdravo, kar nam ponujajo. Propagandi gre večinoma za denar, naše moralno zdravje jo prav malo zanima. Še več, vedeti moramo, da so množična občila v glavnem v rokah Kristusu nasprotnih in celo sovražnih sil. V teh zmedenih časih ne smemo vsemu verjeti. In ob tej priliki nam more spet priti močno v zavest verska resnica o eksistenci hudobnega duha. Eksistenca hudobnega duha ni bajka, ni ostalina preživetega srednjega veka. Je krščanska dogma, da hudobni duh obstaja in da deluje v svetu, da skuša pogubiti tako celo družbo kot vsakega posameznika. Mar niso vidni njegovi uspehi na vseh poljih človeškega življenja? Ne smemo biti slepi. Verjemimo sv. Petru, ki nas opozarja: „Trezni bodite in čujte! Vaš sovražnik hudič hodi okrog kakor rjoveč lev in išče, koga bi požrl. Uprite se mu, ker ste trdni v veri“ (1 Pt 5, 8-9).

Donadiu (F. Hochwälder) na odru Slovenske hiše.

dvajsetletnico slovenske tragedije, katero smo v štirinajstih dneh na različnih odrih uprizorili najprej v španščini in

potem v slovenščini. Za krstno predstavo v španščini sem tudi sam prevedel tekst. Od takrat naprej sem tako rekoč redno

sodeloval z Nikolajem, bodisi z nastopom ali v montaži. V to dobo spadajo Simčičev „Krst pri Savici“, Finžgarjeva „Razvalina življenja“, Rozmanov „Človek, ki je ubil Boga“, s katero smo gostovali tudi v Mendози, Rebulova „Pilatova žena“. Kot režiserja naj omenim tudi Marjana Willenparta, „Matere“ Stanka Majcna, Stanka Jerebiča („Lisica in grozdje“). Posebno prijateljstvo me veže na Maksa Borštnika, ki je veliko naredil za Slovensko gledališče v Buenos Airesu, vse od njegove ustanovitve, takorekoč nepretrgano do danes; v njegovi režiji sem nastopal v hvaležnih vlogah. Najnavedem nekatere, čeprav ne po kronološkem redu: „Voda“ Joža Vombregarja, „Tartuffe“, „Viharji v dušah“ (Enrico Basari, prevedel Ruda Jurčec), „Barka brez ribiča“, „Preiskava“ Diega Fabbrija, „Veliki oder sveta“, „Lepa Vida“, „Kralj na Betajnovi“, „Vnukinja“, „Sen kresne noči“ (Shakespeare), „Romeo in Julija“, „Naša kri“.

Ali vas poezija posebno privlači?

Ivana Arška (Marta Malovrh) na odru „Našega doma“ v San Justu v režiji Frida Beznika.

Gledališka umetnost in poezija sta bili že od začetka tesno povezani, saj je nešteto gledaliških tekstov v verzih. Mislim na tisti čas, ko so gledalci še zahtevali lepoto besede na odru. Včasih bi si lahko kdo mislil, da nam bi lepota besede izmaknila realnost življenja, nam prikrla človeške napake, zavila v meglo usodo človeka. Mislim pa, da je ravno obratno. Pesniki nam s svojo tankočutnostjo, s svojim jasnim pogledom premnogokrat postavijo pred oči življenje tako, kot je, katerega mogoče nočemo videti. Ampak ta pesnikova jasnovidnost nam ne prikrajša lepote stvarstva in Božje prisotnosti v njem. Ravno obratno; mi smo včasih zaslepljeni in ne vidimo, kar nas obdaja. Poezija je iskra ljubezni, ki jo pesnik posreduje nam, kot je napisal Balantič: „Naj bom vedno bakla nema, ki potnikom samotnim v noč gori“.

Kdaj ste začeli režirati v Našem domu v San Justu?

Mladina iz Našega doma je želela postaviti na oder igro, ni pa imela režiserja. Imela pa je ob strani neutrudnega garača Toneta Oblaka in skrbnega duhovnega vodjo prelata dr. Alojzija Starca. On me je naprosil, če bi hotel režirati. Precej časa sem se obotavljal in se nisem mogel odločiti; vendar sem že dosti let sanjal o uprizoritvi Paula Claudela Ivane Arške na grmadi. Torej sem sprejel prošnjo pod pogojem, da uprizorimo ta dramski oratorij, ki ga je za to priliko prevedel Tine Debeljak ml. Posebno doživetje je bilo, da smo sami izdelali kostume in maske, katerih je bilo kar precej. To skupno delo nam je omogočilo doseči 22. decembra 1974. predstavo, ki jo imam še danes v živem spominu.

Kako izbirate gledališka dela? Kaj predvsem iz slovenskega in kaj iz tuje repertoireja?

Izbira igre je najtežja odločitev za režiserja v naših razmerah. Pri tem se mora upoštevati zmogljivost ansambla, igralsko zasedbo, zahtevnost v montaži in predvsem, da vrednote, ki jih delo predstavlja, odgovarjajo osebnemu prepričanju. Če k temu dodamo še namen, da se mladina seznani s slovenskimi avtorji in s svetovnim gledališčem, vidimo, da je izbira igre res težka. V obdobju teh dvajsetih let sem uprizoril najrazličnejša dela. Poleg že imenovane Ivane Arške na grmadi so se vrstile v Našem domu igre Henrik, gobavi vitez (Ksaver Meško),

Domen, Deseti brat, Voda, Veronika Deseniška (Župančič), Miklova Zala, Cvetje v jeseni, Marijino oznanjenje (Claudel), Glavni dobitnik, Zlato tele, Matiček se ženi (Linhart). Na odru Slovenske hiše pa smo uprizorili Umor v katedrali (T. S. Eliot), Donadieu (F. Hochwälder), Osmi dan (A. de Zavalía). Z nastopom mladine iz raznih okrajev smo v odrski obliki s solisti in govornimi zbori uprizorili Župančičevo Dumo. Prav tako njegov Z vlakom. Žlahtnost Rebulove besede v Duhu Velikih jezer, ki smo jo uprizorili v obliki deloma bralnega gledališča, nam je osvežila slovenski jezik na naših odrih.

Vaša važna sodelavca sta Tone Oblak kot scenograf in Andrej Selan kot pevovodja.

Gledališčenje je vedno bilo in bo skupno delo, kajti ni gledališke predstave brez publike, ni režiserja brez igralcev, scenografov, kostumistov. Tam, kjer je vložen napor, hrepneje po lepoti in smisel za ideal, je možno pričakovati neki uspeh. Skozi vsa leta se je to dogajalo s stalnim navdušenem, podporo in delom Toneta Oblaka, prav tako kot sodelovanjem Andreja Selana, ki je z veseljem vedno pomagal, kadar je bila potreba. Samo s tako pomočjo smo lahko ugriznili v marsikak trdi oreh. Zato lahko rečem, da to ni zgolj sodelovanje, temveč pravo soustvarjanje, za katerega čutim dolžnost hvaležnosti.

Pripravljate tudi recitale poezij v Balantičevi šoli. Vsi smo se čudili, da so osmošolci recitirali Balantiča, Prešerna, Papeža.

Ne samo osmošolci, tudi iz nižjih razredov so nastopali pri raznih recitalih. Bodisi za praznovanje obletnice Balantičeve šole ali spominskih proslav in podobno. Seveda, to ni morda gledališko delovanje kot tako, a vendar mislim, da je setev, ki nam lahko obrodi bodoče igralce. Če bomo le zmogli to delo peljati naprej. Te predstave so dopolnile k šolskemu programu, kjer se otroci seznanijo z lepoto slovenske besede. Igrali smo tudi vrsto otroških igrice, v katerih sami nastopajo in jim je dana možnost, da pokukajo v čarobni svet gledališča: Petrčkove poslednje sanje, Rdeča kapica, Praprotno seme, Martin Krpan mlajši, itd.

Katero delo vas je doslej najbolj zadovoljilo?

Kot igralca in v španščini „Acuérdate del ángel“, v vlogi Ben Ganta. Kot režiser

pa sem imel posebno zadoščenje z Župančičevo Dumo in v zadnjih letih z Claudelovim „Marijinim oznanjenem“.

Katera gledališka dela bi radi še postavili na oder?

Že nekaj let sanjam o Schillerjevi Mariji Stuart in Boldejevem Človeku za vse čase, ki je zgodba Tomaža Moora v sodobni obliki.

Ali pri pripravi igre prej začnete z bralnimi vajami?

Brez teh ne gre. Najprej se moramo seznaniti s tekstom in z avtorjevim slogom. Ne pozabimo, da so igralci, ki z veseljem primejo za delo, tukaj rojeni in nam slovenščina ne teče več tako prožno. Te prve vaje so pravo odkrivanje bogastva slovenskega jezika in precej trdo delo pri iskanju homogene izgovorjave.

Čemu pripisujete največjo važnost: živjetju igralcev v njihove vloge, jasni in razločni izgovorjavi, mimiki in kretnjam, usklajeni igri?

V zgodovini gledališča so bila razna obdobja, v katerih je ponavadi prevladovala beseda, v drugih mimika in kretnja, v nekaterih so skoraj izpodrinili avtorja in besedo s tehničnimi sredstvi, da je prišlo celo do antiteatra, a po vseh teh poizkusih in iskanjih se gledališče vrača v monolitno enoto, kot v antičnem teatru, kjer je bila beseda, igranje, petje in ples eno samo sakralno dejanje. Zato mi je tudi antična tragedija tako pri srcu.

Kaj je najtežje doseči?

Težko je zgraditi svet in dahniti vanj življenje, tako da je vsaka vloga v harmoničnem in logičnem razmerju z ostalimi in da se dejanje razvija v pravem tempu in v scenskem postoru, ki odgovarja avtorjevi ideji. V kratkih besedah, da so igralci prepričljivi, da zgradijo most med publiko in odrom. Kadar gledalci dihaajo z igralcem, se zgodi čudež gledališke umetnosti. V tistem trenutku igralec posreduje publiko vse avtorjevo trpljenje, veselje, želje in sanje preko njegove duše in srca. Zato mislim, da mora biti igralec kulturno razgledan, življenjsko preizkušen in zelo tankočuten, da lahko svojo umetnost uspešno vrši.

Kolikokrat ste pripravili odrske slovesnosti ob žalnih proslavah za pobite domobrnce v Slovenski hiši?

Prvo, ki sem jo režiral, je bila Žalostinka ljudstva, odrski preludij v dramatičaciji Nikolaja Jeločnika leta 1966. Od takrat naprej jih je bilo veliko. Težko bi

bilo vse tukaj zabeležiti. Ne samo v Slovenski hiši, tudi v Našem domu v San Justu, lahko rečem, smo od leta 1974 vsako leto z mladino in šolskimi otroki pripravili spominsko proslavo padlim žrtvam vojne in revolucije.

Kaj bi bilo treba storiti, da bi zagotovili v skupnosti nadaljnje uprizorjanje odrskih del?

Samo eno me skrbi: ohranitev slovenskega jezika. To bi morala biti za nas vsakodnevna skrb, kajti če bi imeli igralce, ki odlično govorijo slovenski jezik, ali celó, da nas obišče gledališka skupina iz Slovenije, pa publika ne razume več vsega besedila, bo nemogoče vzpostaviti vez med igralci in gledalci. Kar pa se naših gledaliških skupin tiče, vidimo, da se pojavljajo navdušeni igralci in pogumni režiserji. Te je treba podpreti, navdušiti jih za nadaljnje delo, izstočasno pa skušati

vlti v nje zahtevnost do samega sebe in čut avtokritike, ne kot omejitev ali oviro, temveč kot izhodišče za višje dosežke. Buenosairesko gledališko življenje nudi široko obzorje za razgled in ogromno možnosti za bogatitev kulturne podlage gledališkega delovanja.

Vi ste doslej dokazali, da dobro pripravljene, kvalitetne in zahtevne igre pritegnejo širše občinstvo. Nevarno bi bilo, če bi se naši ljudje zadovoljevali le z burkami ali veseloigrama.

Solze in smeh sta del vsakdanjega človeškega življenja, gledališče pa je njegovo zrcalo. Vsega je lahko na naših slovenskih odrih; tudi vsega je bilo, in to je prav. Mnogokrat so mi dobronamerno očitali, da rajši igram ali režiram drame, vendar smo že marsikatero komedijo ali satiro postavili na oder, le da je tako delo bolj zahtevno, da ne postane plehko in

banalno, kar bi bila velika škoda za nekoristen trud, čas in strošek, ki jo vsaka predstava od nas zahteva.

Katoliški gimnazijci v Sloveniji

V šolskem letu 1994/95 je v 3 katoliških gimnazijah v Sloveniji vpisanih 582 dijakov in dijakinj: Ljubljana-Šentvid: 322 (11 oddelkov), Želimlje: 164 (7 oddelkov), Vipava: 96 (4 oddelki).

Radijska postaja Ognjišče Ljubljana

je važna novost za Cerkev na Slovenskem. S svojim radijskim signalom pokriva skoraj celotno območje Slovenije. Svoje prostore ima v Škofovem zavodu Ljubljana-Šentvid. Začela je delovati 28. novembra 1944.

Linhartov Matiček se ženi v „Našem domu“.

Duhovnik ANTON GRČMAN

3. novembra 1944 je v Domu duhovnih vaj v Ascochingi v cordobski nadškofiji umrl duhovnik Anton Grčman, kot smo že poročali v januarski številki.

† Stanko Novak

13. januarja je po kratki, a mučni bolezni umrl Stanko Novak, zelo poznan in delaven član naše skupnosti. Ob obilni udeležbi rojakov se je od njega poslovil in opravil pogrebne obrede delegat dušnih pastirjev Jože Škerbec. Počiva na pokopališču Villegas v San Justu.

Pok. Stanko se je rodil 23. januarja 1915 na trdnem gruntu v Trbojah pri Smledniku na Gorenjskem. Kot mlad fant se je izobraževal in deloval v prosvetnih društvih in cerkvenem pevskem pevskem zboru, dovršil pa je tudi kmetijsko šolo. Kot postaven fant je odslužil vojaščino pri kraljevi gardi. Vojna in revolucija sta mu preprečili, da bi obdeloval domačo grudo, kot tolikim drugim mu je poslej tujina rezala kruh. V Argentini se je že od kraja pridružil slovenski skupnosti in bil delaven predvsem pri gledališču in pevskih zborih. Dolga leta je bil upravnik in vodja gostinskega obrata v Slomškovem domu, kasneje je več let vodil ob sobotah kuhinjo v Slovenski hiši. Rad je pomagal mladini v Slomškovem domu, pa naj si bo pri pripravi gledaliških nastopov ali pri pravi prave slovenske butare na cvetno nedeljo.

Ni mu bilo dano, da bi si ustvaril lastno družino. Ta okoliščina in pa naraven talent

in veselje do kuhe so pripomogli, da se je izuril v tej spretnosti kot malokdo. Po tej strani je postal široko poznan med mnogimi rojaki, ki so bili deležni dobrot njegove kuhinje. Lačne nasičevati pa je, kot vemo, delo umiljenja: dobro delo. Pokojni Stanko je bil lik izrazitega Gorenjca: pod hrupavo skorjo je bilo blago srce, ki je čutilo s potrebnimi in trpečimi. Bog naj mu bo plačnik za vse dobrote, mi pa ga ohranimo v hvaležnem spominu!

Jernej Tomazin

Zdemske učiteljice pri nadškofu Alojziju Šuštarju: Saša Golob mu v njihovem imenu izroča knjigo Lepote Argentine v spomin na to srečanje.

Iz Slovenije

O blagih in duhovnikovem liku

18. decembra je bilo v Sloveniku v Rimu tradicionalno srečanje teoloških študentov v Rimu. Bogoslovcem, laikom, redovnikom in redovnicam ter duhovnikom je govorila Zora Tavčar o duhovnikovem delu, Alojz Rebula pa o blagih.

Dom za zdravljenje zasvojenih z mamili

8. januarja so odprli na Kostanjevici pri Novi Gorici prvi dom za zasvojene v Sloveniji. Del svojih prostorov in zemljišča so ponudili slovenski frančiškani za naselitev prve

skupnosti Srečanja, ustanove italijanskega duhovnika don Pierina Gelminija. V Sloveniji je okrog 8000 zasvojenec z mamili. Na Kostanjevici je začelo bivati 10 fantov, za dekleta pa načrtujejo skupnost pri Sv. Duhu pri Škofji Loki.

Arhitekt Ivan Vurnik

Ob 110-letnici rojstva najpomembnejšega pionirja slovenske moderne arhitekture Ivana Vurnika je bila 11. januarja razstava slik, skic, risb, reliefov v 63 panojih in 16 vitrinah. Predstavitev je spremljal obsežen zbornik in katalog. Razstave so se udeležili najvišji predstavniki Cerkve in države ter znanstvenih in kulturnih ustanov. O Vurniku je med 6

UVOŽENO iz Slovenije

- Zgodovino pozabijo najprej tisti, ki so jo delali.
- Najtežja je osamljenost v družbi.
- Prej smo imeli avantgardo, zdaj imamo poslansko gardo.
- Privilegij privilegiranih je tudi v tem, da lahko svoje privilegije utemeljujejo privilegirano.
- Prekrstite narod v državni zbor in živel bo v sreči in blaginji do konca svojih dni.
- Partijski „vsakemu po njegovem delu“ so poslanci dialektično preskočili v zahtevo: Hočemo plače po svojih željah.
- Nekateri so tudi na koncu šele na začetku.
- Ne zaletavajte se z glavo skozi zid, zaletavajte se s priporočilom!
- Kdor visoko leta, ima strica še višje.
- Želi mi konec, ker poznam njegov začetek.
- Vsi pisatelji sveta: o čem molčite?!
- Kako pogrešam prvovrstne v prvih vrstah!

malo za šalo

„Moja žena ima god, pa ne vem, kaj naj bi ji podaril.“
 „Potem pa jo vprašajte, kaj si želi.“
 „Toliko pa ji vseeno ne bi hotel žrtvovati.“

Zdravnik za akupunkturo (zdravljenje z iglami) in kirurg se prepričata.

Prvi reče drugemu: „Vi ste navaden rezač!“
 Ta mu pa odvrne: „Vi pa ljudi samo zbadate!“

Neki kaplan pri pridigi: „Nebesa niso kraj, so stanje.“

Nekaj dni za tem je pobožna stara žena na smrt zbolela in svoje domače je prosila: „Pojdite po duhovnika, toda naj ne pride tisti kaplan, ki ne ve, kje so nebese.“

Ko so se nekoč v manjši družbi pogovarjali o desetih božjih zapovedih, je Charles de Gaulle dejal: „Besedilo desetih božjih zapovedi je tako kratko in razumljivo zato, ker je nastalo brez sodelovanja komisije strokovnjakov.“

govorniki spregovoril tudi ljubljanski pomožni škof Alojzij Uran. Vurnik je bil leta 1946 na enoletnem „študijskem dopustu“, 1957 pa so ga na Univerzi upokojili, ker ni bil na režimski liniji. In od tedaj je bil zamočevan. — Poleg svetnih objektov je ustvarjal tudi religiozna, cerkvena in bogoslužna dela: božji grob (Bled), glavni oltar (Stari trg pri Ložu, Mirenski grad, Kranj, Kropa), tabernakelj (Ribnica), orgelska omara, pre-

nove pročelje cerkva (Sv. Peter - Ljubljana), prenove oltarnega prostora, kapele, pozidave cerkva, monštrance, mašni plašči, škofovske palice, križi, spomeniki, kelihi, ciboriji, velumi in podobno. Z njim je snovala njegova žena Helena, ki ga je v likovni umetnosti presenetljivo dopolnjevala.

Srečanje katoliških časnika

21. januarja je bilo srečanje slovenskih katoliških časnika z nadškofo

Šuštarjem. Udeležilo se ga je okrog 50 katoliških časnika, urednikov, publicistov, založnikov in drugih gostov. Nadškofo jih je nagovoril najprej pri maši v zasebni kapeli in nato v sprejemni dvorani. Govorila sta dr. Janez Gril, predsednik Komisije za družbeno obveščanje pri SSK, in dr. Drago Klemenčič, udeleženec pa je pozdravil tudi dr. Jože Bernik, predsednik Svetovnega slovenskega kongresa.

KJE JE KAJ

Da bo spomin živ! -

Milan Magister 65

Slovenska komunistična partija — na zatožni klopi -

Lojze Kukovica 66

Ob pripravah na petdesetletnico -

Marko Kremžar 72

Živeti v resnici - Drago Ocvirk ... 74

Slovenski spominski odbor 75

Častni državni odbor za proslavo 50. obletnice konca druge svetovne vojne 76

Papež Janez Pavel II. ob

novoletnem sprejemu diplomatskega zboru 77

Mednarodno leto žene -

Avgust Hrovat 78

Auschwitz — največje pokopališče na svetu -

Pavlina Dobovšek 79

Izjava nemških in poljskih škofov ob 50. obletnici osvoboditve

Auschwitza 80

Zmagoslavje križa -

France Bergant 81

Naj nas duh popelje -

Rafko Vodeb 82

Obredi velikega tedna 83

Verujem iz vsega srca -

škof Metod Pirih 84

Vstal je, aleluja! -

Rafko Vodeb 85

Blagor tistim, ki niso videli... -

Alojz Rebula 86

Prikazovanje ob jezeru -

Wilhelm Hünermann 87

Pogum mora mladiti nam obraz! -

Vladimir Kos 88

Rolling Stones v Buenos Airesu -

Lojze Kukovica 89

Pogovor z režiserjem

Fridom Beznikom -

Jože Škerbec 91

† Stanko Novak - J. Tomazin 95

Iz Slovenije 71, 75, 76, 95

DUHOVNO ŽIVLJENJE

SLOVENSKA VERSKA REVJA

Izdaja ga Slovensko dušno pastirstvo.

Urednik: Jože Škerbec - Ramón L. Falcón 4158 - (1407) Buenos Aires, Argentina - Registro de la Propiedad Intelectual N° 90.877
 Stavljene in oblikovane: MALIVILKO - Telefaks: (54-1) 362-7215
 Tiska: Talleres Graficos VILKO S.R.L., - Estados Unidos 425 (1101) Buenos Aires, Argentina

POVERJENIKI

ARGENTINA: Dušnopastirska pisarna, Ramón L. Falcón 4158, Buenos Aires. ZDA: Slovenska pisarna, Baragov dom, 6304 St. Clair Ave., Cleveland 3, Ohio 44103, USA. KANADA: Rado Krevs, 75 Trowell Ave. Toronto M6M 1L5 Ont., Canada. ITALIJA: TRST: Marijina družba, Via Risorta 3, Trieste, Italia. GORICA, Riva Piazze-ta 18, 34170 Gorizia, Italia. AVSTRIJA: Naročnino pošiljajte Mohorjevi družbi v Celovec.

NAROČNINA

Naročnina v Argentini za leto 1995: \$ 55.- in izdatki za pošto; drugod US\$ 55.- Denarna nakazila na bančni (ne osebni) ček na ime: José Škerbec, Ramón L. Falcón 4158 - (1407) Buenos Aires, Argentina.

Karmeličanki s. Vera Prijatelj in s. Mirjam Tomažin z delegatom za slovensko dušno pastirstvo Jožetom Škerbce na dvorišču Slovenske hiše po njunem obisku predstavnika Republike Slovenije.

Zavod za šolstvo, Urad za Slovence po svetu in Ministrstvo za šolstvo Republike Slovenije je priredil dvotedenski seminar za slovenske učitelje po svetu. Od 23.

januarja je bil v Dolenjskih Toplicah, v Šentrupertu in v Mirni na Dolenjskem. Iz Argentine se ga je udeležilo 21 učiteljic in 4 iz Avstralije. Učiteljice na obisku pri nadškofu Šuštarju, od leve na desno: Marija Penca (iz Avstralije), Tatjana Stariha, Ani Klemen, Magda Pišotek (iz Avstralije), Saša Golob, Mariza Ličen (iz Avstralije), Nadica Grohar, Angelca Bajda, Viki Mrak (iz Avstralije), Alenka Poznič, Marija Slabe, nadškof Šuštar, Zdenka Jan, Ivana Tekavec, Helena Zarnik, Gabrijela Malovrh, Marjeta Stariha, Mirjam Oblak, Regina Leber, Cilka Arnšek, Terezka Žnidar, Lučka Oblak, Majda Nemanič, Lucijana Servin, Neda Dolenc, Helena Malovrh in Mateja Maček.

Škof msgr. Metod Pirih je v Mendoza birmal sedem birmancev. Od leve proti desni stoje: Tomaž Bajda, Marijana Grintal, Roman Bajda, Ana Marija Bajuk, Etel Llanos, Janez Bajda in Lucija Hirschegger.

Koprski škof Metod Pirih in spremljevalec Franci Petrič, urednik „Družine“, v spremstvu dušnih pastirjev in krajevnega župnika pri Svetogorski Kraljici v cerkvi sv. Rafaela v Villa Devoto.

Castelgandolfo, 13. septembra 1994. Sveti oče Janez Pavel II. je sprejel v privatni avdienci „Argentince“, zakonca Marijo in Gabrijela Prešem ter sina Toneta, salezijanskega duhovnika, univerzitetnega profesorja v Rimu.

La Vida Espiritual

Revista mensual religiosa. Editor: Misión Católica Eslovena. Director: José Skerbec

Ramón L. Falcón 4158 - (1407) Buenos Aires - Argentina - Registro Nacional de la Propiedad Intelectual N° 90-877

Composición y armado: M.A. VILCO - Imágenes: Talleres Gráficos VILCO S.R.L. - Estados Unidos 425 - (1101) Buenos Aires - Argentina